

TRIMITAS

**Kovinės parengties ir
logistinio aprūpinimo
patikrinimo pratybos**

9771392475004

1,99 €

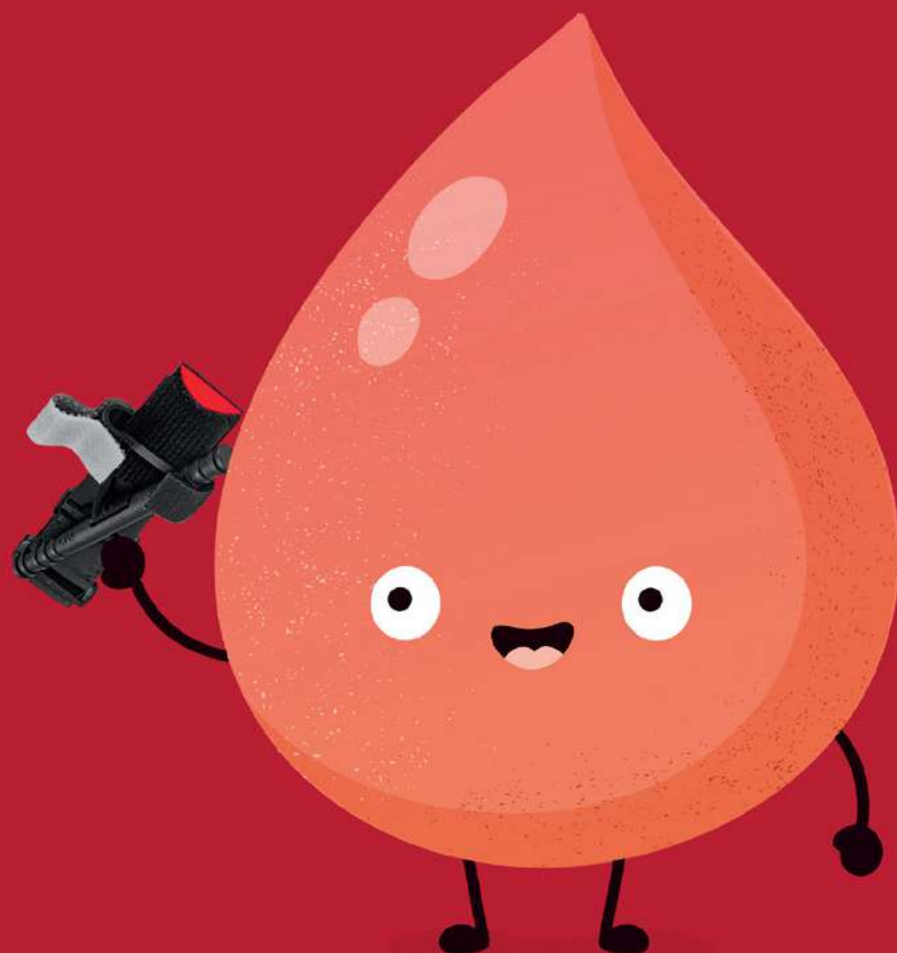

NACIONALINIS
KRAUJO
CENTRAS

ŠAULY, DUOK KRAUJO 3 KARTUS

IR PASIIMK CAT GEN 7 TURNIKETĄ DOVANŲ!

AKCIJA STARTUOJA 2023-10-02 IR GALIOJA 1 METUS
DAUGIAU INFORMACIJOS: [KRAUJODONORYSTE.LT](http://kraujodonoryste.lt)

Kraujo donorystės rėmėjai:

PERGALĖ

Elmenhørster

Vytautas

2024 M. NR. 2 (1382)
TIRAŽAS 1000 EGZ.

© „TRIMITAS“, 2024
LEIDINIO INDEKSAS 5291.
ISSN 1392-4753

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

Kasdienės naujienas
apie Lietuvos šaulių
sąjungą skaitykite
oficialiame tinklalapyje
www.sauliusajunga.lt

VYR. REDAKTORĖ Dovilė Pukertaitė
KALBOS REDAKTORĖ Sandra Balžekaitė
KORESPONDENTAS Valdas Kilpys
DIZAINAS Greta Janutytė,
Paulius Budrikis [CRITICAL]

VIRŠELIO NUOTRAUKA: JULIUS JAKUTAVIČIUS

SPAUSDINO UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuovę.

ŠIAME NUMERYJE:

- PRATYBOS
2 Kovinės parengties ir logistinio aprūpinimo patikrinimo pratybos
- PRATYBOS / VALDAS KILPYS
6 Taiklieji šauliai: pratybų sėkmė priklauso nuo bendro įdirbio
- IŠEIVIJOS ŠAULIAI / VILMA KAVA
8 Keturios Lino Jablonskio meilės
- VIENI IŠ MŪSŲ / RASA MARKAUSKAITĖ
10 Inžinerinės paramos būrys: vedami motyvacijos ir noro mokytis
- JAUNIEJI ŠAULIAI / GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ
12 Rikiuotės konkursas – darbas, disciplina ir kūrybiškumas
- IŠMOKTOS PAMOKOS / GABRIELIUS E. KLIMENKA, EDUARDAS KLIMENKA
14 Kaip neprisidaryti bėdų Baziniame šaulio įgūdžių kurse
- ĮDOMŲ FAKTAI / DEIVIDAS BANKUS
18 Karyba ir rogės
- GINKLAS / VALDAS KILPYS
20 Šaudantys rašikliai: didelė įvairovė, bet praktiškumo nedaug
- NUOMONĖ / VALDAS KILPYS
22 Paraliai, pypkės, žalčiai ir nevidonai. Keikūno išpažintis
- TEISINGUMO PRINCIPAS / RŪTA KAZILIŪNAITĖ
24 Korupcija: nereikšmingi precedentai ar grėsmė nacionaliniam saugumui?
- GINKLO BROLIAI / LINA VAITIEKŪNAITĖ
26 Paskaitos Lietuvos karo akademijoje šauliams padeda tobulėti
- SAJA / GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ
28 Praktikanto kėdėje
- ĮDOMIOJI ISTORIJA / GRETA MAZURKEVIČIENĖ
30 Kanopos, iltys ir geluonis. 10 gyvūnų kariuomenėje

REDAKCIJOS KOLEGIJA:
Žilvinas Neliubšys / CV narys
Aurimas Navikas / CV narys
Augustas Žukauskas / CV narys
Aušra Garnienė / LŠS komunikacijos skyriaus vedėja
Gabrielius E. Klimenka / šaulys
Gertrūda Šitkauskaitė / neformaliojo švietimo mokytoja
Irena Šalaviejiienė / išeivijos šaulė

Autorių dėmesijai – medžiagų kitam numeriui
laukiame iki einamojo mėnesio 10 dienos imtinai!

LEIDĖJAS: Lietuvos šaulių sąjunga
[FACEBOOK.COM/SAULIUSAJUNGA.LT](https://facebook.com/sauliusajunga.lt)

ADRESAS: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
EL. P. redakcija@sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su
autorių nuomone. Rankraščiai negražinami
ir nerecenzuojami.

1

KOVINĖS PARENGTIES IR LOGISTINIO APRŪPINIMO PATIKRINIMO PRATYBOS

1

„Trimito“ informacija

NUOTRAUKOS: Rimantas Žiemys,
Rita Gudė

Nauji metai – nauji iššūkiai. Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių pratybų sezonas atidarytas paskelbus visuotinį mokomąjį aliarmą. Kovinės parengties ir logistinio aprūpinimo patikrinimo pratybos nuo metų pradžios nuvilnis per Lietuvą, kiekvieną savaitgalį bus keliama vis kita šaulių rinktinė, o jos parengtį vertins Lietuvos šaulių sąjungos vadai.

Pirmieji aliarmą sausio pabaigoje skelbė Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šauliai ne tik Kaune, bet ir visoje Kauno apskrityje: Kaišiadoryse, Prienuose, Kėdainiuose, Raseiniuose, Jonavoje. Vėliau sekė Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios ir Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės.

Vasario 10 d. aktyvuotas Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės visuotinis mokomasis aliarmas, kurio metu įvertintas rinktinės karinis pasirengimas. Nuo ankstyvo ryto įvertintos Ukmergės, Širvintų, Elektrėnų, Trakų kuopos, o vidurdienį rinktinės padaliniai susibūrė Kyviškių aerodrome, kur, pasak Lietuvos šaulių sąjungos vado plk. ltn. Lino Idzelio,

susirinko motyvuoti, pasiryžę kovai, gerai apginkluoti – du batalionai šaulių.

Šauliai rinkosi tobulinti įgūdžius ir mokėsi reaguoti į galimas grėsmes. Buvo patikrinta, kaip šauliai veikia aliarmo metu ir kaip greitai yra pasiruošę atlikti užduotis ištikus valandai X.

„Supraskime, jeigu kas nors čia, mūsų Tėvynėje, užvirs, turėsime suremti pečius“, – Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis kreipėsi į daugiau nei 600 šaulių rikiuotę Kauno Dariaus ir Girėno stadione, kur prasidėjo Lietuvos šaulių sąjungos šaulių rinktinių kovinės parengties ir logistinio aprūpinimo patikrinimo pratybos.

2

ŠAULIAI ŽINO, KO ATĖJO

Vieningas šaulių šūkis „Tėvynės labui“ įspūdingai sudrebino Dariaus ir Girėno stadiono erdvę.

„Pradėjome Lietuvos šaulių sąjungos patikrinimą. Aliarmais kelsime kiekvieną šaulių rinktinę, kurią Lietuvoje yra dešimt, kad pamatytume realią situaciją: kiek šaulių ateina, kaip jie nusiteikę, koks yra aprūpinimas, kokios bėdos, kurias turime spręsti neatidėliodami, o kuriuos dalykus galime tobulinti po truputį. Prasidėjo naujas šaulių karinio rengimo ciklas“, – apibendrino Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. L. Idzelis.

Jis pats apžiūrėjo visą Kauno šaulių rikiuotę, asmeniškai bendravo su kiekvieno padalinio šauliais, skaitė paskaitą neginkluoto pasipriešinimo šauliams, vėliau aplankė šaulių padalinius Kaišiadoryse, Prienuose, Kėdainiuose, Jonavoje ir Raseiniuose.

Šiomet tai pirmas rimtas išbandymas šauliams – pratyboms jie turėjo susiruošti kuprinę, kuri užtikrintų išgyvenimą bent 72 valandoms esant ekstremalioms sąlygoms, taip pat laikė ginklo valdymo testus, tobulino kitus tarnybai reikalingus įgūdžius.

„Nemačiau nė vieno veido, kuris nežinotų, ko čia atėjo! – pastebėjo Lietuvos šaulių sąjungos vadas. – Nepriklausomybės kovos parodė, kad viskas yra įmanoma. Jeigu žmonės išvien stodavo, visada apsigindavo. Ruošiamės ir mes, jeigu kas nors nutiktų.“

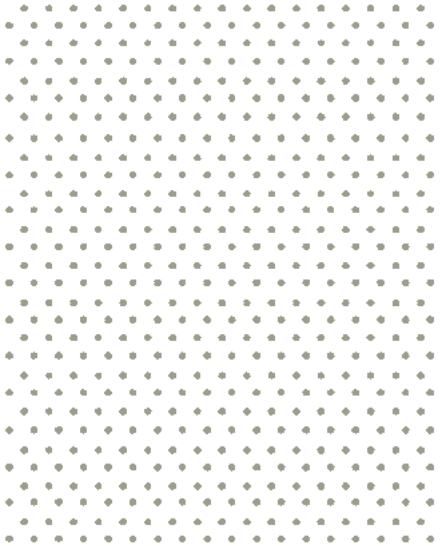
PASIRUOŠĘ PRISIDĖTI PRIE TĖVYNĖS GYNYBOS

Plk. ltn. L. Idzelis įsitikinęs, kad labai svarbu, jog taikos metu tiek šauliai, tiek visuomenė įgautų reikiamą žinių ir įgūdžių, kaip elgtis krizės atveju.

„Kai jau kas nors įvyksta, reikia veikti. Dabar reikia į sporto salę nueiti, ateiti į pratybas. Kai atsiras pasitikėjimas savo jėgomis, vadovybe, savo valstybe, tada jau galima šį tą padaryti. Kauno Dariaus ir Girėno stadione mačiau gausų būrį šaulių – tikrų savanorių, kurie atėjo iš dūšios prisidėti prie Tėvynės gynybos. Esu jiems visiems dėkingas už tai“, – pridūrė Lietuvos šaulių sąjungos vadas.

Pasak Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vado ats. kpt. Vytauto Žymančiaus, toks pratybų formatas tikrai pasiteisino. „Šauliams labai svarbu bendrauti su kitų padalinių broliais ir sesėmis, vieniems iš kitų pasimokyti. »

Supraskime, jeigu kas nors čia, mūsų Tėvynėje, užvirs, turėsime suremti pečius.

3

1. Į pratybas Kaune susirinko daugiau nei 600 šaulių.
2. Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis: „Kai jau kas nors įvyksta, reikia veikti.“
3. Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ats. kpt. Vytautas Žymančius padėkojo šauliams už tarnybą.

4

Optimistiškai nuteikia tai, kad šauliai visose veiklose ir pratybose dalyvauja su ugnele akyse ir širdyje, pilni idėjų, kaip kurti ženkliai stipresnę ir gražesnę Lietuvą. Mūsų visų reikalas – plėsti veiklos sritis, tobulinti šaulių rengimą ir vesti brolius ir seses į priekį“, – nusiteikęs Kauno šaulių rinktinės vadas.

DĖMESYS – ŠAULIŲ APRŪPINIMUI

Šiuo metu pagrindinis Lietuvos šaulių sąjungos siekinys – kad kiekvienas šaulys būtų aprūpintas šiuolaikiška ekipuote, ginkluote ir kita šaulio tarnybai reikalinga įranga, nes iki šiol dauguma šaulių viskuo apsirūpindavo patys už savo lėšas. Pasak LŠS vado, pirmiausia dėmesys bus telkiamas į kovinius ir komendantinius šaulius.

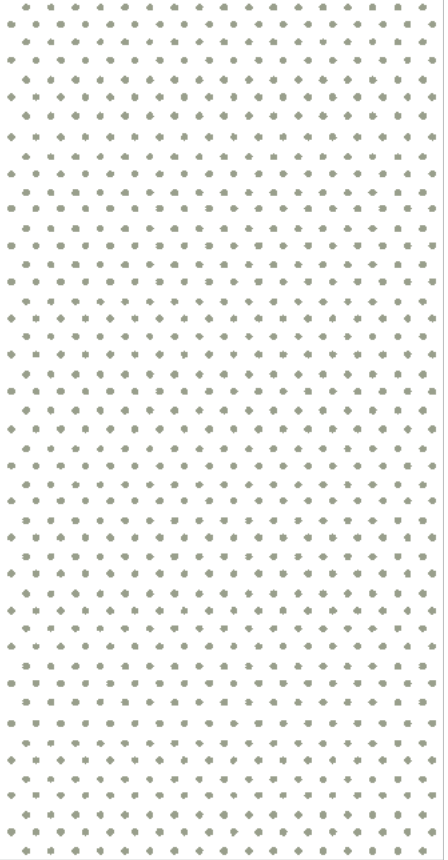
Pernai Lietuvos šaulių sąjunga jau įsigijo lauko uniformų, šalmų ir ekipuočių komplektų, šarvinių liemenių, dujokaukių – perdavimas šauliams vyksta pamažu. Taip pat nupirkta termovizorių, generatorių, palapinių ir transporto priemonių.

„Aprūpindami šaulius, stiprindami jų rengimą, stipriname visuomenės atsparumą ir pasirengimą valstybės gynybai.

Per pirmąsias tokio pobūdžio pratybas pamatėme puikų Kauno šaulių pavyzdį. Ir žinau, jeigu kas nors nutiktų, visoje Lietuvoje šaulių gretos padvigubėtų ar net dar daugiau jų ateitų“, – neabejoja Lietuvos šaulių sąjungos vadas.

KAS VIENIJA TUOS VYRUS IR MOTERIS?

Atsakymas – bendras tikslas! Tikslas – apsaugoti, apginti savo šeimą, Tėvynę ir jos nepriklausomybę. Tam šauliai ruošiasi kasmet dalyvaudami karinio pasirengimo pratybose, tobulindami šaudymo įgūdžius šaudyklose, dalyvaudami įvairiuose pilietinio pasipriešinimo mokymuose ir paskaitose. x

5

+ Susirinko motyvuoti, pasiryžę kovai, gerai apginkluoti – du batalionai šaulių.

4. Įspūdinga, daugiau nei 1000 Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šaulių rikiuotė.

5. Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis apžiūrėjo rikiuotę ir pasisveikino su šauliais.

6. Šaulius vienija bendras tikslas – apsaugoti, apginti savo šeimą, Tėvynę ir jos nepriklausomybę.

6

TAIKLIEJI ŠAULIAI: PRATYBŲ SĖKMĖ PRIKLAUSO NUO BENDRO ĮDIRBIO

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Valdas Kilpys

1

2

Baigiantis sausui viename iš Lietuvos kariuomenės poligonų vyko Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) taikliųjų šaulių pratybos. Pratybų vadovo, LŠS Saugumo ir operacijų planavimo skyriaus specialisto Raimundo Gresiaus, teigimu, pratybos buvo skirtos taikliųjų šaulių pasirėngimo lygiui gerinti. „Džiaugiuosi iš visos Lietuvos susirinkusių taikliųjų šaulių entuziazmu ir motyvacija. Žmonės atvyksta su savo automobiliais, ginklais ir pozityvia nuotaika.

Po truputį pradeda formotis bendruomenė, kurioje kiekvienas siekia bendro tikslo“, – neslėpdamas emocijų kalbėjo R. Gresius.

1. Geri optiniai prietaisai padeda kontroliuoti kulkos skriejimo paklaidas.
2. Vadinamosios „barikados“ yra puiki priemonė, padedanti tobulinti šaudymo įgūdžius.

Pratybų metu vyravo puiki nuotaika ir susiklausymas, nes taiklieji šauliai – ne tie žmonės, kuriuos reikėtų mokyti, kaip šaudyti ir ką daryti.

2

Ir iš tiesų dar įvadinio instruktažo metu šaudymo vadovas Vydas Verbilis pabrėžė, kad pratybų sėkmė priklauso nuo bendro įdirbio. „Esame viena šeima, mūsų nėra daug, todėl privalome padėti vienas kitam, patarti ir, jei reikia, padaryti pastabą, jei matote, kad kažkas kažką daro ne taip“, – sakė šaudymo vadovas.

Kadangi pratybų dalyvių buvo tikrai nemažai, organizatoriai nusprendė šaudymus organizuoti dviem pamainomis. Pratybų metu vyravo puiki nuotaika ir susiklausymas, nes taiklieji šauliai – ne tie žmonės, kuriuos reikėtų mokyti, kaip šaudyti ir ką daryti. Dažniausiai tai patyrę – ne vienosė varžybose jau dalyvavę asmenys, kuriems tobulėjimui reikia ramybės ir ne trumpesnės nei 1 kilometro ilgio šaudyklos. Tokių Lietuvoje tikrai stinga, todėl Lietuvos kariuomenės šaudyklos yra labai populiarios.

Šios pratybos buvo padalytos į du etapus. Pirmojoje, trumpesnėje šaudykloje (iki 200 m) buvo šaudoma į popierinius

taikinius. Šaudymo užduotis: susikalibruoti šautuvo optinius prietaisus (dar tai vadinama „nuimti nulį“). Žinoma, optiniai taikikliai yra gana jautrus daiktas, todėl prieš kiekvieną šaudymą tolesniais atstumais protinga juos iš naujo patikrinti. Kita vertus, kai kurie šauliai atvyko su šautuvais, skirtais šaudyti būtent tokiais atstumais.

Ilgesnėje šaudykloje (1 000 m) buvo šaudoma į vadinamuosius „gongus“ (storo metalo plokštės, į kurias pataikius suskamba). Šauliui nereikia kiekvieną kartą eiti žiūrėti padarytų pradaužų. Tai taupo laiką ir kojas. V. Verbilis truputį apgailestavo, kad būtent šioje šaudykloje nėra įmanoma „gongų“ sustatyti tarpiniais atstumais, kad taiklusis šaulys privalėtų pats nusistatyti atstumą iki taikinio ir atitinkamai koreguoti kulkos skridimo trajektoriją. Priežastis labai paprasta: šaudymo sektorius padalytas tiksliai šimtus metrų žyminčiais kalneliais, tad pastatytų, tarkime, 570 m atstumu jų tiesiog nesimatytų. x

KETURIOS LINO JABLONSKIO MEILĖS

1

2023 metų lapkričio 11 dieną Lietuvos šaulių sąjungai išeivijoje iškilingai minint Lietuvos kariuomenės 105-ąsias metines ir 60 metų nuo generolo Teodoro Daukanto jūrų šaulių kuopos įkūrimo Čikagoje, prie Adolfo Ramanausko-Vanago paminklo Lemonte Linas Jablonskis su žmona Felicija iškilingai davė šaulio priesaiką. Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje tą dieną padidėjo penkiais naujais energingais nariais. Tėvynės labui. Linas su Felicija prieš tai beveik metus rėmė šaulius išeivijoje ir dalyvavo jų renginiuose, įrodydami, kad yra pasirengę būti aktyviais šauliais.

3

MEILĖ PASAULIUI

„Man visada buvo įdomūs žmonės ir kitos kultūros“, – sako L. Jablonskis. Jis aktyviai domisi radijo ryšiu ir jį naudoja, kad galėtų susisiekti su pasauliu. Linas pasakoja, kartą radijo ryšiu kalbėjęs su žmogumi, kuris turi savo salą Karibuose. „Nedidelė, kokio mylia. Jis ten gyvena, turi trumpųjų bangų radiją ir kalbasi su visu pasauliu“, – prisimena Linas.

Kitas jo bičiulis gyvena Teksaso dykumoje netoli El Paso. Radijas – vienintelė ryšio priemonė, kuria jis gali susisiekti su kitais, nes aplink – tik gamta. Linas yra kalbėjęs radijo ryšiu su žmonėmis iš Australijos, Indonezijos, Pietų Korėjos, Kuveito. Kalbėjo ir su komercinių lėktuvų pilotais, kurie skrenda virš Mičigano ežero. „Jie aukštai, jų signalus lengva pagauti“, – pasakoja Linas.

Trumpabangininkai vienas kitam po pokalbio išsiunčia korteles su savo šaukiniu, patvirtinančiu radijo ryšį. Lino šaukinys yra KD9SDX.

Dar 1972 metais L. Jablonskis susidomėjo radijo ryšiu. Tuo metu trumpabangininkai naudojo kodą, dabar tiesiog kalba. Linas iki šiol turi tą radijo imtuvą ir sako, kad visai norėtų pradėti juo naudotis – įdomu.

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Vilma Kava

2

Norėdamas naudotis radijo ryšiu, Linas turėjo gauti pagrindines licencijas, tai užtruko porą mėnesių ir dar prireikė septynių, kol papildomai gavo kitus leidimus. „Tu turi žinoti, ką darai“, – sako Linas.

Turi išmanyti, kur turi būti statoma antena, kad nekenktų kaimynams ir tau. Linas juokiasi, kad net voverėms nepatinka, kai įjungiamas aparatus. Dirbdamas su stiprintuvais, turi elgtis atsargiai, reikia žinoti, kaip įžeminti, kad nenutrenktų srovė.

Pagal „National Association for Amateur Radio“ (ARRL) duomenis, Jungtinėse Amerikos Valstijose yra daugiau kaip 750 000 licencijų turinčių trumpabangininkų, o visame pasaulyje – daugiau nei trys milijonai. Lietuvoje licencijas turi apie 800 trumpųjų bangų radijo mėgėjų. Jeigu dingtų internetas, trumpųjų bangų ryšys suteiktų galimybę susikalbėti su pasauliu. Tai ir hobis, ir avarinio ryšio galimybė.

Žmona Felicija sako, jeigu apsidairo ir Lino nėra, visada žino, kur jo ieškoti – bus prie radijo imtuvo, kalbės su pasauliu.

„Jeigu aš galėčiau į raketą patekti, skrisčiau pasižiūrėti, – sako Linas. – Mes esame tik dulkė. Net nežinome, kas nutiks per penkiasdešimt metų.“

MEILĖ TIKSLUI

Linas parodė 76 apdovanojimus, gautus šaudymo varžybose. Jis sako, „dublikatų“ neėmęs, o tai reiškia, kad jeigu tokio paties lygio varžybose laimėdavo antrą ar daugiau kartų, apdovanojimo nepasilikdavo, nes, Lino vertinimu, jau turi.

Nuo aštuoniolikos metų Linas priklauso „National Rifle Association“. Nuo 1991 iki 2002 metų dalyvavo nacionalinėse šaudymo varžybose.

Kai buvo septynerių, šaudyti ir tinkamai elgtis su ginklu Liną išmokė tėtis. „Jis buvo gydytojas, studijas pradėjęs dar Vytauto Didžiojo universitete Kaune, o doktoratą apsigynęs Diuseldorfe, Vokietijoje“, – tėtį prisimena Linas. Pirmasis jo, septynmečio, išbandytas ginklas tada buvo 22 kalibro.

Sulaukęs vienuolikos metų, pradėjo medžioti. Eidavo su pusbroliu, su draugais. Sulaukęs penkiolikos nusipirko pirmą ginklą, parsivežė maiše ir padėjo ant stalo. Tai buvo 1851 metų „Navy Replica Black Powder Pistol“, juodojo parako revolveris. Reikia įdėti kulką, supilti paraką – tokius naudojo JAV pilietiniame kare.

Paklausiau, kaip jis pelnė tiek daug apdovanojimų. Šitiek metų buvo geriausias? „Viskas yra tarp ausų, – juokiasi Linas. – Turi nežiūrėti į šautuvą, jeigu žiūrėsi, nematysi. Ginklas tampa tavęs dalimi, ne tik įrankiu, nes ir žmonos keptuvė gali būti ginklas“, – juokavo pašnekovas.

Mes iš filmų prisimename, kaip žmonės sėdi kirpyklose ir kalbasi, taip Linas sėdėdavo ginklų parduotuvėse ir kalbėdavo su kitais atėjusiais. Jie aptardavo, kokias vibracijas turi vamzdis, kiek parako dėti, kad degtų tinkamai, kiek reikia būtent tam vamzdžiui. Turi žinoti, kaip skrenda kulka, kokių greičių ir kokia jos trajektorija. Linas anksčiau, dar 1970 metais, būdamas trylikos, pradėjo gaminti šovinius.

„Visada buvau išalkęs mokslo, – sako Linas. – Man reikėjo žinoti, ką žinau tu.“ Daug bendravo su veteranais ir kariais, išmoko iš vieno, iš kito. Po Korėjos (1950–1953) ir Vietnamo (1955–1975) karo žmonės veteranų vengė, nepasitikėjo, bijojo.

Vienas Vietnamo šnaperis priėjo, pasiūlė ateiti į šaudymo klubą. Kitas žmogus pamokė, kaip atsigulus taikytis į 600 jardų taikinį – tai daugiau kaip pusės kilometro atstumas.

Lino nuomone, pamažu yra greitai. Galima iššaudyti daug šovinių, kaip matome filmuose, tik klausimas, kiek jų pasieks tikslą.

Linas prisiminė seržanto Yorko istoriją iš Pirmojo pasaulinio karo, apie tai 1941 metais sukurtas filmas „Sergeant York“ su Gary Cooperiu. Iš Tenesio kilęs Alvinas Yorkas, fermerio sūnus, dėl religinių sumetimų nenorėjo eiti į karą, bet teko. Pritaikęs Tenesio miškuose įgytą medžiotojo patirtį, A. Yorkas suėmė daugiau nei 100 vokiečių grupę ir už šį žygdarbių buvo apdovanotas „Medal of Honor“.

Kalbėjome ir apie knygą „Marine Sniper: 93 Confirmed Kills“, tikrą seržanto Carlso Hathcocko istoriją. Jis 17 metų tapo marinu ir vienu iš talentingiausių Vietnamo karo šnaperių. Sugebėjo koncentruotis, išgulėti vienoje pozicijoje kelias dienas, kontroliuoti kvėpavimą. „Karas yra nelaimė, – sako Linas. – Tie, kurie užmiršta istoriją, ją kartoja.“

MEILĖ FELICIJAI

L. Jablonskis gimė tą pačią dieną kaip ir pirmasis JAV prezidentas George'as Washingtonas, vasario 22-ąją, tik metai kiti – 1957-iejį. Abu L. Jablonskio tėvai – lietuviai, namuose kalbėjo lietuviškai, šeimą supo lietuviai kaimynai. Su draugais lietuviais Linas kalbėdavo lietuviškai, mokykloje – angliškai. Problemų dėl to nekildavo.

Namą, kuriame gyvena Linas, statė jo senelis. Linas visą gyvenimą gyvena šiame name. Mokėsi, dirbo, o kai prireikė, daug metų rūpinosi mama Elena, kuri išėjo iš šio pasaulio 2015 metais, būdama 91 metų amžiaus.

Linas iki pažinties su Felicija niekada nebuvo vedęs, o jų lemtinga pažintis įvyko 2017 metais, kai moteris buvo atvykusi į Ameriką kelioms savaitėms pas Lino mamos draugę. Jiedu pradėjo bendrauti, ryšys nenutrūko ir Felicijai sugrįžus į Lietuvą. Vėliau moteris vėl atskrido į Ameriką, tačiau dėl šeimos reikalų apsisprendė grįžti į Lietuvą – reikėjo slaugyti sūnų. Kai dabar žiūri į porą, matai darną – jie visada kartu. Pagarba ir noras būti drauge stiprus, todėl supranti, kodėl Linas

2019 metais atskrido į Lietuvą ir pora susituokė. Po vedybų Felicija dar pasiliko Lietuvoje, o kai atskrido į Ameriką, išvydo tuščią O'Haro oro uostą – dar suspėjo paskutiniu reisui, kai pasaulis užsidarė pandemijai.

„Ačiū Dievui, taip gražiai stebuklingai gyvename“, – sako Felicija.

MEILĖ LIETUVAI

Kai Liną ir Feliciją pakvietė tapti šauliais išeivijoje, jie iš karto susidomėjo, nedvejodami užpildė anketas. Nuo to laiko pora lankosi visuose Lietuvos šaulių sąjungos išeivijoje organizuojamuose renginiuose ir aktyviai prisideda prie organizacijos veiklos.

Lino mamos Elenos tėvai kilę iš Šilalės, o senelis tarnavo caro kariuomenėje, kavalerijoje, buvo husaras. Lietuvoje turėjo malūną ant Akmenos upės kranto, depresijos metu, kad ir nebuvo būtinumo, duodavo darbo aplinkiniams, kad išgyventų.

Iki pažinties su Felicija Linas niekada nebuvo lankęsis Lietuvoje, pirmą kartą atvyko kartu ir nuvyko į tą vietą, kur stovėjo malūnas. Juos vežęs taksistas sakė žinantis apie Lingio malūną, jam dar močiutė pasakojusi... Lietuvoje Linas susitiko ir su savo bičiuliais trumpabangininkais, su kuriais iki šiol tik kalbėdavo radijo bangomis. Taip pat susipažino su savo pusseserėmis ir pusbroliais. x

1. Linas, kurio šaukinys yra KD9SDX, prie trumpųjų bangų radijo aparato.
2. Trumpabangininkai po pokalbio atsiunčia vienas kitam korteles su savo šaukiniais. Linas surinkęs daugybę tokių kortelių.
3. Apdovanojimai už aukščiausius pasiekimus šaudymo varžybose.

INŽINERINĖS PARAMOS BŪRYS: VEDAMI MOTYVACIJOS IR NORO MOKYTI

1

1. Inžinierių darbas atsakingas ir sudėtingas, kuriame svarbiausia saugumas ir išmanymas to, ką darai.

TEKSTAS: Rasa Markauskaitė
NUOTRAUKA: Valdas Kilpys

Ukrainoje karo inžinieriai atlieka kritišką vaidmenį: šalina sprogmenis, padeda valdyti ir kontroliuoti mūšio lauką, įrengti inžinerines kliūtis ir užtvartas, gynybines pozicijas, leidžia perdislokuoti savas ir stabdyti priešiškas pajėgas. Nuo šių metų pradžios treniruojasi ir Vytauto Didžiojo šaulių 2-ojoje rinktinėje susibūręs Inžinerinės paramos būrys.

Dažnu atveju karo inžinierių funkcijos būna mistifikuojamos ir siejamos tik su sprogdinimo darbais ar sprogmenų neutralizavimu. Realybėje tai yra tiesiog vienas iš žinių ir įgūdžių blokų, kurį turi išmanyti šaulys-inžinierius, tačiau ne vienintelis ir tuo niekas neapsiriboja.

Karo inžinerija apima keturias esmines užduotis – kontrmobilumą, mobilumą, išgyvenamumą ir bendrąją inžineriją.

Kontrmobilumas – tai visi veiksmai, padedantys sustabdyti priešą, apsunkinti jo galimybes sunaikinti mūsų pajėgas ar infrastruktūrą. Tai inžinerinių užtvartų įrengimas, gamtinių kliūčių sustiprinimas ar dirbtinių sukūrimas. Mobilumas – atvirkštinis variantas, kai inžinieriai padeda savoms pajėgoms laisvai judėti teritorijoje, įveikti mūšio lauke sukurtas kliūtis. Išgyvenamumo sritis orientuota į savų pajėgų ir infrastruktūros apsaugą nuo priešo puolimo, o bendrosios inžinerijos užduotimis gali tapti pastatų, tiltų, kelių remontas, statyba, kiti būtinieji darbai.

Nors šauliai šiuo metu vykdo gana paprastą inžinerines užduotis pagal savo turimus resursus ir kompetencijas, siekia tobulėti visose srityse. Išaušus dienai X šauliai-inžinieriai integruosis į krašto gynybą ir vykdys tas užduotis, kurias jiems paskirs Lietuvos kariuomenė. Taikos metu šauliškas užduotis diktuoja rinktinės vadovybė, įvertindama žmogiškuosius resursus ir turimas galimybes.

„Inžinerinės paramos būrys organizuoja savas treniruotes ir pratybas, kuriose nemažai teorijos, tačiau po jų eina praktika – pasitelkus mokomąsias priemones įgaunami ir užtvirtinami reikalingi įgūdžiai. Pasirengimą ir tobulėjimo kryptis patikriname per rinktinės vertinamąsias pratybas. Apie mūsų veiklos rezultatus daugiau galima girdėti, nei matyti“, – pasakojo Inžinerinės paramos būrio vadas Gintaras.

Pasak jo, šaulių pavadinimas inžinieriais gal kiek per daug skambus, iš kitos pusės – jis apibūdina žmones su tam tikromis specifinėmis žiniomis.

Į būrį ateinančiam naujokui keliami šie pagrindiniai kriterijai – motyvacija, noras dirbti ir mokytis. Tai savotiški maniakai, kurie nuolat domisi, aiškinasi iki smulkmenų, kas, kaip, kodėl veikia... Ir tai daro nuolat.

Amžiaus, lyties ar išsilavinimo apribojimų kandidatams nėra. Čia vadovaujamas principu – išmokti ar išmokyti galima visus, tiesiog prisijungiantis turi pats rodyti iniciatyvą tą daryti. Geriausias to pavyzdys – buvęs būrio šaulys: pagal profesiją artistas, vėliau sportininkas ir treneris, labai nutolęs nuo technikos specialybių, tačiau užsispyręs mokytis ir rodęs gerus rezultatus.

Siekiant stiprinti ir auginti rinktinės inžinerinės paramos būrį, jame ypač ypač laukiami elektros ar elektronikos specialistai, mechanikai, statybininkai ir panašių sričių specialistai.

Kiekvienas kandidatas kviečiamas į pokalbį, atlieka testus raštu, o pagrindinė atranka – laikas, kuris parodo žmogaus motyvaciją ir perspektyvas būrio ar skyriaus sudėtyje. x

+ Inžinerinės paramos būrys organizuoja savas treniruotes ir pratybas, kuriose nemažai teorijos, tačiau po jų eina praktika – pasitelkus mokomąsias priemones įgaunami ir užtvirtinami reikalingi įgūdžiai.

1

RIKIUOTĖS KONKURSAS – DARBAS, DISCIPLINA IR KŪRYBIŠKUMAS

5

„Jau daugiau nei 20 metų Alsėdžiuose užsiimame įvairiu pilietiniu jaunimo ugdymu, savo krašte esame puikiai žinomi dėl organizuojamų patriotinių renginių ir akcijų. Norime išlikti pavyzdžiu“, – paklausta, kuo mokyklai svarbus antrus metus organizuojamas būrių rikiuotės konkursas, kalbėjo Plungės rajono

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Gertrūda Šitkauskaitė

Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Daiva Gramalienė. Nors renginys vyksta tik antrą kartą, jam keliama dideli tikslai – ugdyti pilietiškumą, drausmingumą, skatinti komandinį darbą bei supažindinti jaunimą su Lietuvos kariuomenės tvarka.

2

Vasario 9 dieną savo gebėjimus rikiuotės konkurse pademonstruoti išdrįso 8 komandos: Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios, LDK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės jaunieji šauliai, Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Putvinskio jaunųjų šaulių būrys, Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Plungės r. Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazijos jaunieji šauliai, Klaipėdos jūrų kadetų mokyklos, Smalininkų Lėdijos Meškaitytės pagrindinės mokyklos auklėtiniai, Lietuvos karo akademijos jaunieji kariūnai lyderiai bei svečiai iš Latvijos pulkininko Oskaro Kalpako sukarintos mokyklos.

Pasak Daivos Gramalienės, pernai organizuojant pirmąjį rikiuotės konkursą buvo tikimasi aktyvaus mokyklų susidomėjimo. „Šiandien šiame konkurse aktyviai dalyvauja būriai, priklausantys organizacijoms, kurioms būrių rikiuotė nėra nauja tema, o rajono mokyklų mokiniai gausiai renkasi stebėti konkursą. Tikimės, kad po metų jie iš žiūrovų tribūnų pereis į rikiuotės aikštelę ir varžysis su kitomis komandomis“, – sakė D. Gramalienė.

Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių komandoms šis konkursas ne tik proga pasivaržyti su skirtingų organizacijų ir mokyklų komandomis, bet ir puiki treniruotė prieš pavasarį vykstančias jaunųjų šaulių žaidynes.

Komisija komandas vertino pagal vienus kriterijus. Kaip ir būdinga rikiuotės konkurse, būriai turėjo pademonstruoti standartinius stovėsenos, žygiavimo, sukinių, pagarbos atdavimo, skanduotės elementus. Tai komandos, kurias galima puikiai atlikti nuosekliai dirbant visam būriui.

Be šių kriterijų, taip pat buvo atsižvelgiama ir į bendrą būrio išvaizdą, laikyseną, aiškų ir užtikrintą būrio vado vadovavimą.

Konkurse buvo vertinami ne tik puikiai atidirbti esminiai rikiuotės elementai, bet ir kūrybiškumas. Laisvosios programos komandoms pelnė papildomus taškus už originalias idėjas ir tinkamą jų įgyvendinimą. Kaip atsiliepė komandos, kūrybinis procesas prasideda vos pasibaigus konkursui – pademonstruoti varžovų pasirodymai įkvepia eksperimentuoti ir ruošti dar atsakingiau.

Daugiausia komisijos teigiamų vertinimų sulaukė Latvijos pulkininko Oskaro Kalpako sukarintos mokyklos kadetai, savo rikiuotės programoje pademonstravę darnų elementų vykdymą ir pasitikėjimą būrio vadės lyderiavimu. Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazijos jaunieji šauliai antrus metus iš eilės pelnė antrąją vietą. Tretieji – Klaipėdos jūrų kadetų mokyklos auklėtiniai. x

1. Rikiuotės konkurse šiemet iš viso dalyvavo aštuonios komandos, penkios komandos – jaunųjų šaulių.

2. Konkurso nugalėtojai – svečiai iš Latvijos pulkininko Oskaro Kalpako sukarintos mokyklos auklėtiniai.

KAIP NEPRISIDARYTI BĖDŲ BAZINIAME ŠAULIO ĮGŪDŽIŲ KURSE

TEKSTAS: Gabrielius E. Klimenka,
Eduardas Klimenka
#KlimEndka

NUOTRAUKOS: Karolina Savickytė

Tarpinės ir baigiamosios pratybos Bazinio šaulio įgūdžių kurse (BŠJK) yra iššūkis nemenkai daliai šaulių naujokų. Viena vertus, retas kuris turi žygeiviškos patirties ir jo buvimas gamtoje paprastai apsiriboja pasivaikščiojimu pažintiniais takais arba „lervėjimu“ prie ežero su palapine, šašlykais ir alumi; kita vertus, šauliai pervertina arba nuvertina savo fizines ir psichologines galimybes. Šiame tekste pasidalysime kai kuriomis BŠJK instruktoriaus įžvalgomis. Jos galioja faktiškai bet kokioms lauko taktikos pratyboms.

SALDUMYNAI: KAIP NETAPTI PRIMADONA?

Turbūt esi matęs tą „Snickers“ reklamą, kurioje ardosi primadona, vyrukas jai sako „Čiupk snikersą“, primadona atsikanda ir pavirsta į vyruką, kitas jam ir sako: „Kai tu būni alkanas, būni kaip ne savas.“ Kad ir kaip būtų keista, panašią situaciją teko ne kartą stebėti pratybų metu. Šaulys, gyvenime – „ofisinis“ žmogus, staiga gauna gerokai didesnę nei įprasta fizinį krūvį, krinta jo energijos ir cukraus lygis kraujyje, nuo to jis pasidaro irzlus ir nepatenkintas. Vienas pradeda „špilkuotis“

su greta esančiu, kitas, žiūrėk, jau savo teises diktuoja, tada instruktoriaus pareiga duoti įsakymą „Čiupk snikersą.“ Šaulys suvalgo ir, žiūrėk, jau smagus ir patenkintas kitus ramina.

Kaip netapti primadona? Įprask pratybose turėti saldumynų arba to, kas turi greitųjų angliavandenių. Periodiškai, kai tik yra galimybė, kramsnok. Asmeniškai mes, kai vykstame į pratybas, imame pusę kilogramo saldainių ar mažų šokoladukų parai. Ne kartą teko iš Ukrainos karių girdėti, kad, jei jie vyksta į vienos paros užduotį, ima daug saldumynų, o ne „sausiąką“: sveria mažiau, o energijos suteikia pakankamai, kad galėtų atlikti užduotį.

VANDUO: AR TIKRAI MOKI JĮ GERTI?

Kitas svarbus dalykas – vanduo. Nuolat tenka stebėti, kai šauliai jo įsideda per mažai arba, jei įsideda pakankamą kiekį, jo negeria. Kažkada pakankamai karštą vasaros dieną vykusių pratybų metu paklausėme šaulių, kiek jie išgėrė vandens per pusdienį. Pasirodo, didžioji dalis išgėrė pusę puslitrinio buteliuko arba negėrė visiškai. Instruktoriams teko imtis veiksmų ir kontroliuoti grupės šaulių vandens gėrimą.

Nepaisant to, koks metų laikas, šilta ar šalta – svarbu vartoti vandenį. Ne šiaip gerti, bet gerti tinkamai. Esame įpratę vienu kartu išgerti puodelį kitą, tačiau tai naudos neduoda. Geriausia vandenį gerti kas 15–20 minučių po du tris gurkšnius. Pratybų kontekste kiekvienas sustojimas ar mini pertraukėlė turėtų būti lydimas vandens gėrimo ceremonijos.

Taip organizmas maksimaliai pasisavins išgertą vandenį, mažiau prakaituos ir neturės bėdų dėl dehidratacijos. Vandenį reikia gerti visais metų laikais. Jei vasarą mus priverčia gerti karštis, žiemos metu reikia sąmoningumo. Įdomu tai, kad ilgalaikės dehidratacijos požymiai paprastai reiškiasi būtent žiemą, pavyzdžiui, jei tau skeldėja lūpos, tai paprastai ne nuo šalčio, bet nuo vandens trūkumo, šiuo atveju reikėtų gerti daugiau vandens, o ne tepti balzamu.

KAŽKO NEĮSIDĖJAU: GAL NEPRIREIKS

BŠJK pratyboms šauliai gauna sąrašą daiktų, kurie bus reikalingi. Jei sąrašas yra, vadinasi, viskas, kas jame parašyta, turi būti sudėta į tavo kuprinę. Visada atsiranda gudručių, kurie neįsideda atsarginių batų arba rūbų komplekto, pakankamai vandens ar maisto. Tačiau sąrašas ne šiaip sau, jis nėra rekomendacija, tai nurodymas, ką reikia pasiimti. Taip, savaime suprantama, kad vasaros metu žmogus ir nuogas parą laiko išgyventų, bet juk BŠJK ne apie išgyvenimą, o apie įgūdžių lavinimą. Jei nepasiėmei atsarginio rūbų komplekto, tai, tarkime, peršlapęs tu negalėsi kokybiškai mokytis ir atlikti paskirtų užduočių.

Ekipuotės ir inventoriaus sąrašas yra patikrintas laiko. Kiekvienas jame esantis daiktas yra lemtas prieš tai buvusios patirties. Paprastai apie Statutą sakoma, kad jis parašytas krauju (nes jo punktai atsiranda tam, kad bėda nepasikartotų), panašiai galima pasakyti ir apie privalomų daiktų sąrašą pratyboms. »

+ Nuovargis, maisto, miego, vandens trūkumas ir kiti veiksniai lemia neadekvatų ir įprastose situacijose žmogui nebūdingą elgesį.

6

SVEIKATA: NEVAIZDUOK DIDVYRIO ARBA DIDMOTERĖS

Instruktažo metu sakoma, kad susižeidęs šaulys turi apie tai informuoti instruktorių. Į sąvoką „susižeidęs“ įeina bet koks negalavimas: pakilo temperatūra, viduriuoja, pritrrynė koją, skauda nugarą, širdis kalatojasi... Apie tai turi informuoti instruktorių. Instruktoriai paprastai stebi ir bando identifikuoti, kas kaip jaučiasi, tačiau šaulių daug, tad gali likti nepastebėtas. To pasekmė bus pašlijusi tavo sveikata.

Suprantama, kad šauliui nesinori pasirodyti silpnam arba jis mano, kad čia nieko tokio, jog skauda nugarą ir kojos tirpsta, tačiau tai svarbu. Tavo sveikata bus svarbi, kai ginsi šalį nuo priešo, tad ar tikrai reikia ją rizikuoti pratybose vien dėl to, kad nesinori pasisakyti, jog negaluoji?

Papasakosime situaciją. Kartą, besilinsint per pratybų pertrauką, vienas šaulys sėdi geras 15 minučių, visas šlapias ir sunkiai alsuoja. Paklaustas, ar viskas gerai, pasako, kad taip. Tuomet primygtinai paklausus, nes akivaizdžiai matosi, jog kažkas negerai, šaulys pasako, kad širdis smarkiai plaka. Skubiai tikriname jo pulsą, teikiame pirmąją pagalbą ir vežame į ligoninę, kurioje šaulys praleidžia savaitę, nes prieš pratybas nepasisakė apie savo sveikatos būklę, bandė peržengti savo ribas ir taip ją dar labiau susigadino.

Šauly, atmint, kad tavo sveikata svarbiausia, tad nesigėdink informuoti instruktoriaus, jei susižeidei ar kitaip sustreikavo sveikata.

ENDORFINAI: KAI, RODOS, VIRSTI SUPERMENU

Kaip jau minėjome, didelė dalis naujai prisiekusių šaulių retai kada būna įgudę keliautojai ar kariai, todėl išėjimas į mišką tampa nemenku išbandymu. Kai pratybose jau kelis kartus peržengei savo galimybių ribas, gali pradėti elgtis neadekvačiai, būti per daug pakilios nuotaikos, nejausti skausmo, nuovargio ir, rodos, tą akimirką galėtum net kalnus kilnoti. Tai nėra supergalių atsiradimas, tai organizmo apsauginė reakcija į pervargimą. Kai organizmas viršija savo ribas, smegenys siunčia laimės hormonus tam, kad blokuotų skausmą ir kitus negatyvius veiksnius. Tokį pakilumą ir laimės jausmą paprastai patiria ilgo badavimo ir veganiškų dietų pasekėjai. Kai organizmas pradeda pats save valgyti, tuomet smegenys įjungia apsaugą, kad nenumirtum skausmuose.

1

Panašiai organizmas veikia ir avarijų metu, kai netenkama galūnių ar esama rimtų sužalojimų. Tuomet žmogus su nutraukta ranka padeda kitiems, nes nejaučia skausmo. Netekties ir stiprių negatyvių emocijų paveiktas žmogus gali pradėti juoktis ir būti pakilios nuotaikos. Pastebėjęs tokius simptomus, turėtum sustoti ir pailsėti. Jų nepaisydamas gali labai smarkiai pakenkti savo sveikatai. Saugok save visur ir visada.

NEADEKVATUS ELGESYS, ARBA KAI NUČIUOŽIA STOGAS

Būna ir tokių situacijų, kai dėl nuovargio, maisto, miego, vandens trūkumo ar kitokių veiksnių žmogus pradeda elgtis neadekvačiai: diktuoja savo teises, tampa agresyvus ir piktas. Instruktoriai tai žino ir paprastai gana greitai išsprendžia problemą bei padeda šauliui atgauti normalią psichinę pusiausvyrą. Pavyzdys iš vienos BŠJK pratybų.

Pratybose šauliai jau kelis kartus buvo palikę ginklą be priežiūros (kas esate dalyvavę pratybose, žinote viso to pasekmes, kas nežinote, tebūnie jums siurprizas). Šauliai ilsisi, valgo, instruktorius vaikšto, apžiūrinėja, kas ir kaip, staiga

mato – šaulys sėdi atsirėmęs į medį, o jo ginklas kitoje medžio pusėje. Instruktorius praeidamas paima ginklą. Nutolęs kokius 10 žingsnių staiga girdi agresyviu tonu sakoma:

– Ateini čia!

Instruktorius sustoja, atsisuka, mato grėsmingai artėjantį šaulį, kurio ginklą jis paėmė. Šaulys pradeda rėkti:

– Atiduodi ginklą! Tu neturi teisės jo imti! Aš už jį pasirašiau!

Ir panašiai, tik viską pagražindamas trimaukščiais keiksmažodžiais.

Instruktorius ramiai išklauso ir taręs:

– Ginklas buvo paliktas be priežiūros, – ramiai nueina.

Kai šaulys nusiramino, galėjo tęsti pratybas.

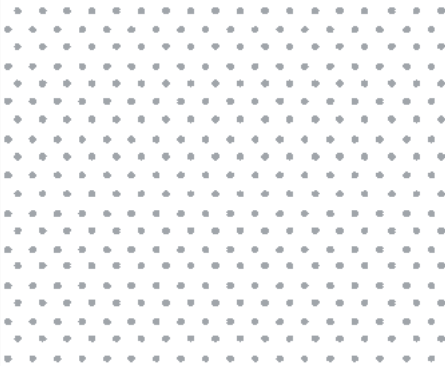
Praėjus kelioms dienoms po pratybų, šaulys atėjo instruktoriaus atsiprašyti. Matėsi, kad žmogus jaučiasi nepatogiai ir pripažino, jog tiesiog nesuprato, kas tuo metu jam buvo pasidarę, kad tai, kas vyko, nepanašu į jo elgesį. Instruktoriai supranta, nes žino tokio elgesio priežastis.

1. Nors atrodo, kad jėgų nebeturi, bet keliesi ir judi toliau.

2. Pirmas vaistas nuo tapimo primadona.

3. Aš niekada nepaliksiu savo ginklo.

4. Instruktorius viską mato, viską girdi, viską žino, ko nežino, sužino ir tave išmoko.

INSTRUKTORIUS = DIEVAS

Rodos, perdėtas pasididžiavimas, ar ne? Tačiau neskubėk teisti. Instruktorius, kol esi jo žinioje, už tave atsako, tavimi rūpinasi, tau padeda. Jis yra tas asmuo, kuris, puikiai išmanydamas savo darbą, padeda tau augti, tave motyvuoja ir visaip kaip apie tave šokinėja. Visa tai daro tam, kad tau būtų gerai. Turi suprasti, kad instruktoriui pratybos prasideda bent savaitę prieš tavo atvykimą į jas. Jis ruošiasi, planuoja, daug dirba tam, kad tu galėtum treniruoti savo įgūdžius. Ir taip, instruktorius taip pat būna blogos nuotaikos ir pavargęs. Būna taip, kad tu pratybose prisėdi pailsėti, pavalgyti, pamiegi, o instruktorius neturi tam laiko, tad, jei per parą prisėda bent valandai, jei kažką spėja įsimesti į burną, jau būna gerai. Miegas? Kol tu judi, instruktorius juda su tavimi, kai tu miegi, instruktorius planuoja, kur toliau jis judės su tavimi.

Kodėl apie tai kalbame? Nes nesuprasdamas, ką iš tiesų veikia instruktorius, šaulys ant jo pyksta, galvoja, kad anas kabinėjasi, kad duoda beprasmiškas komandas, ilsisi ir panašiai. Dėl to kyla nepasitenkinimas. Taigi, jei atvykai į pratybas, esi jo žinioje. Jis sako šliaužti – tu šliauži, sako bėgti – bėgi, sako ilsėtis – ilsiesi, sako gerti vandenį – geri vandenį. Nesiginčiji, tiesiog darai tai, ką reikia. Na, ir, žinoma, jei nuolat priešgyniauji, tuomet ir instruktoriui sunku, tad nevaryk, taip sakant, instruktoriaus į medį ir viskas bus gerai. x

2

3

4

KARYBA IR ROGĖS

Iki XX amžiaus žmonės palaikė glaudų santykį su juos supančiu pasauliu. Kasdienė priklausomybė nuo natūralaus kraštovaizdžio ir sezoninio ciklo įvairovės lėmė žmonių buitį, laiko suvokimą, ūkinę ir socialinę veiklą, teritorinį pasiskirstymą, gyvenviečių tipus ir, nenuostabu, – karybos būdą.

7

TEKSTAS: Deividas Bankus

NUOTRAUKOS: Vytauto Didžiojo karo muziejus

Lietuva, kaip ir ją supantis arealas, paveldėjo ledynmečio suformuotą kraštovaizdį, kurį anksčiau sudarė ne tik mums įprastos ežerų ir upių išraižytos šiandienos derlingos žemės, bet ir žymiai didesni miškų, krūmynų ir pelkių plotai. Vandens telkiniai ir didesnės pelkės dažnai apsunkindavo kelionę ar net visiškai neleisdavo judėti, tačiau tokioms kliūtims įveikti buvo surastas gana paprastas sprendimas – rogės.

Iš Eiliuotosios Livonijos kronikos žinome, kad Lietuvos kariai jau XIII amžiuje vykdavo į tolimus karo žygius žiemos metu rogėmis. Užšaldavo upės, ežerai, pelkės ir net dalis pačios Baltijos jūros. Dėl atšiaurių sąlygų lietuviai galėjo lengvai judėti rogėmis ir manevruoti nuolat užmirkusiame, tačiau dėl šalčio laikinai užšalusiame plote, kuris kito sezono metu galbūt būtų neįveikiama kliūtis.

Be to, kad buvo manevringos, rogės taip pat pasitarnavo transportuojant karo grobį ar net statant kliūtis priešų kariams. 1270 metų vasario 16 dieną ant užšalusios Baltijos jūros Muhu sąsiaurio ledo Lietuvos kariai, grįžtantiems iš antpuolio į Saremos salą, kelią pastoję Livonijos ordino pajėgos. Lietuvos kariai iš visų pusių apsistatę rogėmis, vėliau išsiriavo priekyje rogių ir laukė galimo priešo puolimo. Priešui pradėjus pulti, lietuviai staiga pasitraukė už užtvaros, į kurią įsirėžė ordino riteriai. Priešo kariams įsipainiojus į užtvarą iš pradžių buvo subadyti jų žirgai, o tada nukauta nemaža dalis riterių. Taip jau pačioje kautynių, kurias vėliau laimėjo lietuviai, pradžioje buvo pakirstas Livonijos ordino riterių kovingumas.

Anot XIII amžiaus vokiečių kronikininkų, lietuviams buvo būdinga naudoti roges karo žygiuose kaip transportą ir gynybos priemonę.

Suprantama, kad viduramžių rogių karybos vaizdų neišliko, tad su „Trimito“ skaitytojais dalijamės naujesnėmis nuotraukomis iš Vytauto Didžiojo karo muziejaus rinkinių. x

1

2

3

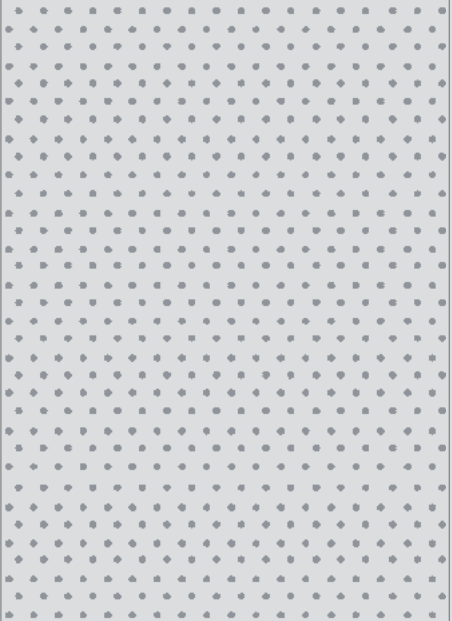
Dėl atšiaurių sąlygų lietuviai galėjo lengvai judėti rogėmis.

- 1. Pasienio policininkas ats. kpt. Juozas Juodenukis rogėse su dviem pasieniečiais, XX a. 3 deš.
- 2. Lietuvos kariuomenės karininkai su šeimomis važinėja rogėmis, XX a. 3 deš.
- 3. Vyr. ltn. Antanas Malijonis (1904–1998) kelionėje iš Kauno į Užuniškį, 1928 m. sausio 19 d.

ŠAUDANTYS RAŠIKLIAI: DIDELĖ ĮVAIROVĖ, BET PRAKTIŠKUMO NEDAUG

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Valdas Kilpys

„Trimitas“ tęsia straipsnių seriją apie neįprastus šnipų ir kitų specialiųjų tarnybų ginklus. Šį kartą pakalbėsime apie šaudančius rašiklius, skirtus ne tik agentams, bet ir savigynai. Būtina pastebėti, kad tokio tipo ginklai Lietuvos Respublikoje yra nelegalūs, tačiau jų įmanoma rasti žinomo kolekcionieriaus Juliaus Urbaičio privačiame muziejuje „Atominis bunkeris“.

8

ĮVAIROVĖ IR KOKYBĖS SKIRTUMAI

Su šaudančiais rašikliais nutiko panaši istorija kaip ir su praeitame žurnale aptartais balistiniais peiliais. Nors sovietmečiu nelegalaus ginklo turėjimas buvo gana pavojingas dalykas, žmonės nevengė gaminti patys ir turėti juos savigynai. Būtent todėl šaudančių rašiklių buvo įvairiausių modelių. Juolab anuomet veikė nemažai pramonės įmonių, kur metalo apdirbimo staklėmis ištektinti panašų daiktą buvo tikrai nesunku.

Kolekcionieriaus J. Urbaičio ekspozicijoje galima rasti du šaudančių rašiklių modelius, kurie tikrai nėra savadarbiai. Tai pramoniniu būdu, profesionaliai pagaminti ginklai specialiųjų tarnybų agentams.

Iš ko galima atskirti? Atsakymas paprastas: pirmiausia matosi profesionalus metalo apdirbimas. Kas susidūręs su tekintojų, šaltkalvių darbu, puikiai supranta, ką reiškia ne tik tekinimas, bet ir šlifavimas, griovelių frezavimas. Ekspozicijoje esantys rašikliai yra padaryti nepriekaištingai. Kad ginklas skirtas profesionalams, sufleruoja ir tai, jog jis pagamintas iš itin lengvo metalo lydinio. Jis nėra iš tolo neprimena sunkių, geležinių „tušinukų“ su negrabiomis užtaisymo rankenėlėmis.

TENDENCIJOS IR VEIKIMO PRINCIPAS

Dera paminėti, kad šaudančius rašiklius galima suskirstyti atsižvelgiant į du esminius skirtumus. Pirmiausia, jie būna arba iš tiesų rašantys ir juos galima naudoti pagal tiesioginę paskirtį (tuomet prieš iššaukant reikia atlikti vieną papildomą veiksmą, t. y. išimti vamzdyje įtaisytą „širdelę“ rašymui), arba priekyje turintys atvirą vamzdį, o gale imituojantys tikrą rašiklį. Kitaip tariant, juos galima atvirai nešioti kišenėje ir reikalui esant greičiau panaudoti.

Antrasis esminis skirtumas sietinas su šaudančio rašiklio daužiamuoju mechanizmu. Vieni rašikliai turi užvedamąją rankenėlę iš šono (šiek tiek primena uždarą šautuvo spyną).

O kiti rašiklio gale turi savotišką sustorėjimą, kurį atitraukus ir paleidus adata smogia į kapsulę ir įvyksta šūvis.

Kiekvienas modelis turi savo privalumų ir trūkumų. Tarkime, tie ginklai, kurie šaudo tiesiog atitraukiant spyną rašiklio gale, negali būti nešiojami kišenėje kaip tikri rašikliai, nes bet kas pastebės, kad tai yra kažkas įtartino. O tie, kurie užtaisomi šonine rankenėle, turi nepatogumų: tai nėra saugu ir reikalauja nemažai pirštų jėgos bei įgudimo.

Ką jau kalbėti apie rašymo funkciją turinčius „rašiklius“, kai prieš iššaukant reikia ištraukti papildomą detalę vamzdyje. Taip gaištamas laikas ir nėra patogiu.

PRAKTINIAI REIKALAI

Bandant modeliuoti realią tokio ginklo panaudojimo aplinką, ko gero, tenka pripažinti, kad, kaip ir jau aptartas balistinis peilis, šis ginklas yra veikiau skirtas gintis nei specialioms operacijoms vykdyti. Galima numanyti, kad nesant taikiklių jo efektyvumas apsiriboja 2–3 metrais. Šaukiant iš jo taikytis reikia intuityviai: tiesiog rašiklis nukreipiamas taikinio kryptimi ir atliekamas šūvis.

Ne mažiau svarbu ir tai, kad dažniausiai tokio tipo ginkluose naudojamas mažo kalibro šovinukas [22LR]. Tikėtina, kad egzistuoja ir kitokie modeliai, tačiau konkrečių žinių aptikti nepavyko. 22LR šovinyne neturi griauamosios galios kaip 9X19, jis tik „duria“. Todėl norint efektyviai atlikti užduotį šūvis turi būti itin preciziškas ir taiklus.

Užtaisymo procedūra nėra sudėtinga. Praktiškai visų modelių šaudančiuose rašikliuose yra nusukamas priekis / vamzdis, į kurį ir įkišamas šovinyne. Paskui vamzdis vėl užsukamas ant pagrindinės dalies. Dažniausiai šie ginklai graižtvų neturi. Jų tiesiog nereikia, nes vamzdis trumpas (3–4 cm).

PLIUSAI IR MINUSAI

Pradėkime nuo teigiamų šio ginklo savybių. Papunkčiui:

- paprastas ir pigus;
- nesudėtingas naudoti;
- lengvai paslepiamas;
- santykinai efektyvus.

Negatyvo taip pat galima rasti:

- vienašūvis, t. y. iššovus jo pertaismas užtrunka;
- ilgas laikas paruošti šūviui (kai kalbama apie rašymo funkciją turinčius ginklus);
- nedidelis atstumas (realiai tik artimoje kovoje, 2 metrai);
- neturi taikiklių.

Vienašūvis

Efektyvaus šūvio atstumas – 2 m

1. Originalus šaudantis rašiklis nelabai skiriasi nuo tikro: detali apdaila, realios proporcijos ir galimybė nešioti švarko kišenėje.

2. Nusukus priekinę rašiklio dalį matosi daužiklis.

3. Priekinės dalies (vamzdžio) atsukimas yra gana komplikotas ir ilgai trunkantis procesas.

PARALIAI, PYPKĖS, ŽALČIAI IR NEVIDONAI. KEIKŪNO IŠPAŽINTIS

9

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Valdas Kilpys

1. Pratybų metu gausu situacijų, kai norisi visus pasiųsti ten, kur jiems ir vieta, tačiau tarp brolių ir sesių šaulių geriau prikąsti liežuvį.

Po šimts pypkių! Kilo noras parašyti apie vieną iš nutylimų temų, kurios sunku išvengti ir tarp mūsų, šaulių. Kalbu apie keikūnus ir keiksmazodžius. Apie tai prakalbus, svarbiausia nemoralizuoti. Gyvename laisvoje visuomenėje, kur kiekvienas renkasi savo kelią. Tik dera žinoti, kad laisvė nėra ribų nebuvimas, o priešingai – ji baigiasi ten, kur prasideda kito laisvė.

Sunku pasakyti, kur slypi keiksmazodžių epidemijos priežastys. Galbūt tai blogas auklėjimas, o gal – silpnaprotystė.

Išėjęs miškan gali visus pasiųsti ten, kur jiems vieta. Būdamas tarp brolių ir sesių geriau prikąsk liežuvį. Ypač jei keiksmas iš Rytų pusės.

Sunku pasakyti, kur slypi keiksmazodžių epidemijos priežastys. Galbūt tai blogas auklėjimas, o gal – silpnaprotystė. Visai tikėtina, kad viskas kartu ir dar kas nors. Pavyzdžiui, nesugebėjimas atsikratyti pauglystės spuogų. Juk taip norisi šokiruoti, o keiksmazodžiai tam puikiai tinka. Leptelėjai ką nors riebesnio ir asilių kompanijoje didžiausio asilo titulas garantuotas.

Psichologai teigia, kad keikimasis kartais padeda bendrauti. Neretai keiksmo paskirtis yra užpildyti tarpą tarp žodžių. Kita keiksmų paskirtis – suteikti papildomą „kanalą“ agresijai nutekėti. Žodžiai įgauna fizinį smūgių prasmę, ir kuo stipriau kerti – tuo geriau.

Juodaodžiai reperiai šioje srityje yra pasiekę neregėtų aukštumų. Repavimo turinrai pagal emocijų iškrovą kuo puikiausiai atstoja bokso varžybas. Tautinė priklausomybė stipriai veikia keiksmazodžių vartoseną. Jeigu manytume, kad keiktis yra geriau negu muštis, pietiečiai yra gerokai protingesni. Jie pusvalandį „kovoja“ žodžiais ir tik tada į darbą leidžia kumščius. Skandinavai ilgai klausio, kramto lūpas, pasako vienintelį (ir tai svetimą) keiksmą, prasidedantį raide „f“, ir puola luptis.

Nenugalimi lyderiai keikiantis yra rusai. Jie sugeba bendrauti sakiniiais, kuriuose, be keiksmų, daugiau nieko nėra. Įrodyta, kad tai ilgos totorių okupacijos pasekmės. Ruskeliai tiesiog buvo priversti keiktis totoriškai. Taip jie ir mums paliko keliaaukščius keiksmazodžius. Jaunoji karta, kuri jau sunkiai kalba rusiškai, juos taria be akcento. Dėl to labai nesmagu.

Iš esmės tauta niekuo nesiskiria nuo žmogaus: yra gyvenimo tarpsnis, kada esi priverstas keiksmazodžius įsisavinti. Bet juos išmokus nebūtina vartoti po kas antro žodžio. Dabartinė visuomenė rusiškųjų „perlu“ niekaip nesugeba atsakyti. Juokingiausia būna, kai supranti, kad tas ar kitas žmogelis, be keiksmų, nieko daugiau ir nemoka.

Keiksmas yra glaudžiai susijęs su teise. Nekalbėsiu apie tai, kad gatvėje vaikščiojantys policininkai nebaudžia keikūnų. Duok Dieve, patys nesikeiktų ir pakaks. Tačiau ar turiu teisę reikalauti moralinės kompensacijos, jei mane kas nors viešai išvadino ? [Žodį pasirinkite patys pagal išsilavinimą.] Arba kitas atvejis – ar galiu paprašyti kompensacijos už tai, kad televizijoje rodomame filme keikiamasi siaubingais kiekiais?

Jau girdžiu oponentų argumentus: „Nepatinka, perjunk kanalą.“ Tačiau tada kyla klausimas, kodėl ekshibicionizmas viešumoje yra draudžiamas ir net baudžiamas, kai keiktis galima be apribojimų? Juk į asmenį, demonstruojantį savo nuogumą, irgi galima tiesiog nežiūrėti...

Kita vertus, po paralių, pabaigoje toptelėjo mintis, kad visai tikėtina, jog civilizacija atsirado būtent tada, kai pirmą kartą žmogus, užuot paėmęs akmenį ir sukuižinęs artimo makaulę, ėmė ir riebiai nusikeikė.

Artimas liko gyvas. x

Iš esmės tauta niekuo nesiskiria nuo žmogaus: yra gyvenimo tarpsnis, kada esi priverstas keiksmazodžius įsisavinti. Bet juos išmokus nebūtina vartoti po kas antro žodžio.

KORUPCIJA: NEREIKŠMINGI PRECEDENTAI AR GRĖSMĖ NACIONALINIAM SAUGUMUI?

TEKSTAS: Rūta Kaziliūnaitė
NUOTRAUKA: Valdas Kilpys

Kalbėti apie nacionalinį saugumą gana sudėtinga užduotis, nes į šią sąvoką telpa labai daug dalykų. Detalaus „nacionalinis saugumas“ apibrėžimo – bent Lietuvos teisinėje sistemoje – nėra. Tačiau kiekvienam sąmoningam Lietuvos piliečiui, juolab šauliui, aišku, kad tuo rūpintis ir apie tai pasvarstyti verta...

1. Korupcija – sunki našta valstybei.

10

Iš svarbiausio šių sritį reglamentuojančio įstatymo pamatinio teiginio, kad „Lietuvos nacionalinio saugumo užtikrinimas – tai Tautos ir valstybės laisvos ir demokratinės raidos sąlygų sudarymas, Lietuvos valstybės nepriklausomybės, jos teritorinio vientisumo ir konstitucinės santvarkos apsauga ir gynimas“¹, kitų Lietuvos ir tarptautinių ar užsienio teisės šaltinių, viešų pasisakymų instinktyviai galime suvokti, kad tai sritis, susijusi su svarbiausių, netgi, galima sakyti, gyvybiškai svarbių mūsų valstybės interesų ir vertybių apsauga nuo išorinio pasikėsinimo, visų pirma – karinės agresijos būdu.

„Korupcija“ [tai taip pat svarbus saugumo komponentas], priešingai – apibrėžta nurodant, kad „korupcija – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudoti sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiajame sektoriuje.“²

Bėda ta, kad korupcija dažniausiai vis dar suprantama kaip „nekalta dovanėlė“. Lyg tai būtų kažkas tolimo nuo globalių nacionalinio saugumo klausimų, o tuo labiau nuo karo grėsmės. Kažkas, kas nublanksta karo ir įprastinių grėsmių nacionaliniam saugumui fone.

Tačiau ar tikrai? Ar vis dar pakanka tradicinio, pakankamai suprantamo ir plačiai paplitusio požiūrio, kad korupcija – tai nusikaltimas [pavienis, turintis savo dalyvių ratą, aiškią pradžią ir pabaigą], kai kažkas duoda, o viešosios valdžios atstovas ima kyšį? O galbūt korupcija turėtų būti suprantama plačiau, kaip viena iš grėsmių nacionaliniam saugumui?

To įprasto korupcijos supratimo gal ir galėtų pakakti, tačiau tik esant tam tikroms sąlygoms. Jei kalbame apie išsivysčiusią, vadinamojo „pirmojo pasaulio“ valstybę [pavyzdžiui, kurią nors iš senųjų Vakarų arba šiaurės Europos demokratijų], kurioje aukšti korupcijos kontrolės, viešojo valdymo kokybės bei piliečių pasitikėjimo valstybe rodikliai; stabili vidaus politikos ir viešojo saugumo padėtis; negresia politinės krizės, interesų grupių kovos, visuomenės susipriešinimas ir neramumai; organizuotas nusikalstamumas, jei ir egzistuoja, tai kažkur visuomenės paribiuose, yra valdomas ir didesnės grėsmės absoliučiai daugumai padorių piliečių nekelia.

Ir – svarbiausia – bent jau artimąjį užsienį sudaro tokios ar panašios valstybės, todėl hibridinės grėsmės mažai tikėtinos.

Tada taip, gal tokio požiūrio į korupciją ir pakaktų. Tik klausimas, ar daug valstybių šiuolaikiniame pasaulyje tokios yra, o jei tokiomis jaučiasi – ar pakankamai pagrįstai? Ir ar tokį požiūrį gali sau leisti Lietuva?

Taigi į korupcijos ir nacionalinio saugumo sąsajas verta pažvelgti atidžiau, paieškoti jų įvairiose valstybės ir visuomenės gyvenimo srityse. Tad kaip tai gali pasireikšti? Pamodeliuokime:

1. darant neteisėtą įtaką tiesiogiai su nacionaliniu saugumu susijusios srities – krašto apsaugos – pirkimams, o tokiems atvejams paaiškėjus – dar ir žalą visuomenės pasitikėjimui krašto apsaugos sistema?

2. Paperkant įslaptinta ar kita nacionalinio saugumo požiūriu jautria informacija disponuojančius asmenis ir taip gaunant prieigą prie šios informacijos?

3. Korupciniais būdais darant poveikį teisėkūrai, kad priimami teisės aktai – tiek aukščiausios galios, t. y. parlamente priimami įstatymai, tiek ir žemesnių institucijų sprendimai – būtų priimami [arba nepriimami, vilkinami] ne tokie, kad jų turinys geriausiai atitiktų nacionalinio saugumo interesus ir stiprintų valstybę, o, priešingai – kad darytų ją labiau pažeidžiamą ir mažiau pajėgią priešintis išorės grėsmėms?

4. Neteisėtai [galimai – mainais už susitarimą sėkmės atveju tokių lėšų šaltinio pageidaujamą, tačiau valstybei žalingą veikimą] finansuojant politinių organizacijų ar pavienių kandidatų rinkimų kampaniją, taip paveikiant rinkimų rezultatus ir išrinktųjų sprendimus ateityje?

5. Diskredituojant konkurentus ar kitus nepageidaujamus potencialius rinkimų laimėtojus dėl tikrų ar tariamų korupcinių ryšių, šantažuojant tokių duomenų paviešinimu?

6. Nepatikimiems statytojams įsiskverbiant į strateginius karybos, energetikos, susisiekimo ar pan. projektus per neskaidrius viešuosius pirkimus arba korupciniais būdais apeinant rangovų patikros procedūras?

7. Paperkant pareigūnus, kontroliuojančius valstybės sienos kirtimą, leidimų atvykti į Lietuvą ar nuolat joje gyventi išdavimą ir taip sudarant sąlygas atvykti ardomąja veikla užsiimantiems asmenims?

8. Kontroliuojančių institucijų pareigūnų papirkimo būdu apeinant tarptautines sankcijas ir taip darant žalą ne tik Lietuvos ekonomikai, bet ir Lietuvos,

kaip patikimos ir principingos tarptautinės bendruomenės narės, reputacijai?..

Tikriausiai sutiksime, kad ties kiekvienu punktu atsakymas turėtų būti „taip“, nes kiekvienas iš šių su korupcija susijusių atvejų turėtų ir didesnę ar mažesnę poveikį nacionalinio saugumo interesų užtikrinimui. Nepaisant to, kad kai kurios iš šių grėsmių galėtų būti pakankamai rimtos ir padaryti didelę žalą, nemanau, kad tai – didžiausia grėsmė, kokią korupcija kelia nacionaliniam saugumui. Tai toli gražu ne dėl korupcinio sandorio per brangiai įsigytos krašto apsaugos sričiai skirtos prekės, prarasta kad ir labai jautri informacija ar ne taip sklandžiai, kaip norėtųsi, įgyvendintas strateginė reikšmė nacionaliniam saugumui turintis projektas. Daug didesnės žalos menkai kontroliuojama ir plačiai paplitusi korupcija „galėtų“ padaryti per bendrą piliečių nusivylimą savo valstybe, šeimininko savo šalyje jausmo netekimą, o kartu – ir pasiryžimo ginti savo šalį [kraštutiniu atveju, ir ginklu] – sumažėjimą.

Kodėl išskyrčiau žodį „galėtų“, o ne „gali“ ar „yra“? Todėl, kad nėra taip blogai: antikorupcinė aplinka Lietuvoje metai iš metų gerėja, tą rodo tiek nacionalinių, tiek ir tarptautinių sociologinių tyrimų duomenys.³ Bet ar jau galime būti ramūs? Ką dar galime padaryti kiekvienas iš mūsų? Pasvarstykime šauliškai:

1. be abejo, į korupcijos atvejus neįsitraukti patiems, neteikti ir nepriimti nei didelio, nei mažo neteisėto atlygio – net kai atrodo, kad „taigi visi taip daro“;

2. pranešti apie žinomus korupcijos atvejus teisėsaugai, net ir tuo atveju, jei nesate tikri, ar tai tikrai korupcija – sąžiningai klystančių pranešėjų niekas nebaudžia;

3. aiškiai reikšti netoleranciją korupcijai kaip pilietiškumo atmainą ir aiškią pilietinę poziciją – būdų, formų ir akcijų yra tikrai įvairių;

4. o svarbiausia, didžiulotis savo valstybe ir jos pasiekta pažanga. x

¹ Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 1 straipsnio 2 dalis.

² Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalis.

³ Pvz., naujausi „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ <https://www.stt.lt/naujienos/7464/lietuvos-korupcijos-zemelapis-2022-2023-stipreja-visuomenes-antikorupcines-nuostatos-issukiu-vis-dar-islieka-ryztas-pranesti-apie-korupcijos-atvejus:3603> ir „Eurobarometro“ <https://www.stt.lt/naujienos/7464/europos-komisijos-atlikto-tyrimo-rezultatai-lietuvos-gyventoju-tolerancija-korupcijai-mazeja-reciau-susiduriama-su-smulkiosios-korupcijos-atvejais:3648> duomenys

PASKAITOS LIETUVOS KARO AKADEMIJOJE ŠAULIAMS PADEDA TOBULĖTI

TEKSTAS: Lina Vaitiekūnaitė

NUOTRAUKA: asmeninis Dainiaus
Judženčio archyvas

**Generolo Jono Žemaičio Lietuvos
karo akademijos kariūnų gretas
kasmet papildo jaunieji šauliai.
Akademijos kariūnai talkina
Lietuvos šaulių sąjungai, jeigu
reikia, padeda šauliams renkantis
karininko profesiją ir studijas
Akademijoje. Šioje karininkus
lyderius rengiančioje aukštojoje
mokykloje žinias pradėjo
tobulinti ir vyresnieji šauliai.**

11

1. Mjr. Dainius Judžentis.

Leidžiamas nuo 1920 m.

1

Populiarios jau 2023 metais pradėtos rengti paskaitos, kurias lanko Lietuvos šaulių sąjungos 10R „Kovo“ kovinės kuopos šauliai. Jie prirėkus su Lietuvos kariuomene galės vykdyti teritorinės gynybos, patruliavimo, vietovės stebėjimo, kovinės paramos ir kitas užduotis.

Paskaitas skaito Lietuvos karo akademijos Vytauto Didžiojo karininkų kursų vyr. instruktorius mjr. Dainius Judžentis, kurį susirado patys šauliai – jį rekomendavo draugai ir pažįstami dėl šio karininko kompetencijų ir žinių srityse, kuriose jie norėtų tobulėti.

„Noras padėti šauliams plėsti ir tobulinti savo žinias visiškai suprantamas – tobulindami bet kurio Lietuvos gyventojų kompetencijas ir supratimą apie valstybės gynybą mes visi tampame saugesni, – sako mjr. D. Judžentis. – Mano gyvenimo filosofija – jeigu beldžia, reikia atidaryti, jeigu prašo, reikia duoti. O kai duodi, tai ir gauni. Ši graža labai akivaizdi – mokydamas kitus, ir pats tobulėji.“

Paskaitos Lietuvos karo akademijoje vyksta kartą per mėnesį vakarais po darbo, tačiau tai netrukdo nei instruktoriui, nei paskaitų klausantiems šauliams.

„Jų susidomėjimas – įspūdingas, o motyvacija – aukšta. Mes pradėjome paskaitų ciklą 2023 metų liepos mėnesį, ir iki šiol klausytojų gretos išliko gausios – paskaitų klauso beveik 50 žmonių. Visi civiliai, aukojantys joms laisvą laiką, be galo smalsūs, atidūs, gaudantys kiekvieną žodį, nekantriai laukiantys vis naujų temų. Tai matyti džiugu“, – įspūdziais dalijasi mjr. D. Judžentis.

Šauliai taip pat patvirtina, kad paskaitos jiems įdomios ir naudingos, nes gali patobulinti savo žinias, geriau suprasti karių kalbą, jų vartojamus terminus, daugiau sužinoti apie kariuomenės procedūras ir pan. Kaip sako, net nekilo klausimo – galiu ar negaliu tam skirti laiko. Kai atsirado galimybė, kiekvienas rodė iniciatyvą ir norą dalyvauti šiose paskaitose: „Džiaugiamės turėdami Dainių – jis mums labai daug duoda.“

Mokymai prasidėjo nuo teorijos ir praktinių pavyzdžių aptarimo paskaitose, kurias skaito Lietuvos karo akademijos instruktorius. Jose įgytas žinias rinktinėje tobulina Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės atstovas Darius Brilinga, o jau tada šauliai jas taiko pratybų metu. Vasario antroje pusėje mokymai organizuojami ir per pratybas savaitgaliais. Be to, prisijungė ir daugiau Akademijos instruktorių. Pratybos vyksta kartą per mėnesį – mokymus sudaro viena diena teorijos, kita – praktikos.

„Matome, kad šie mokymai šauliams padeda tobulėti, – paaiškina instruktorius. – Tikslas – išmokyti juos iki galo savarankiškai suplanuoti karinę operaciją, pasiruošti ir vykdyti jos monitoringą, t. y. jai vadovauti, valdyti ir kontroliuoti [V2K]. Tai yra operacijos / vieneto vado dešinėsios rankos [kovos / mūšio kapitono, angl. *battle captain*] atliekamos funkcijos suvaldyti ir sukontroliuoti operaciją Taktiniame operacijų centre [TOC].“

„Tobulybės mes gal ir nepasieksime, bet toliau dirbsime ir mokysimės. Turime vietą ir yra žmonių, kurie to nori. Mano galimybės ir kompetencijos leidžia dalytis teorinėmis, praktinėmis, asmeninės patirties karybos bei kovos žiniomis. Taigi mokymai taip vyksta ir vyks“, – apibendrina mjr. D. Judžentis. x

**Noras padėti šauliams
plėsti ir tobulinti
savo žinias visiškai
suprantamas –
tobulindami bet kurio
Lietuvos gyventojų
kompetencijas ir
supratimą apie
valstybės gynybą,
mes visi tampame
saugesni.**

1

PRAKTIKANTO KĖDĖJE

TEKSTAS: Gertrūda Šitkauskaitė

NUOTRAUKOS: Lietuvos šaulių
sąjungos archyvas

**Lietuvos šaulių sąjunga jaunimo
aktyse tampa vis patrauklesne
organizacija, kurioje galima
įgyti įvairios patirties. Ji – atvira
studentams, nes suteikia galimybę
ne tik išmokti naujų dalykų, bet
ir jiems patiems įnešti savo indėlį
į organizacijos veiklą, atliekant
praktiką visoje Lietuvoje.**

1. Galimybė dalytis savo
žiniomis praktikos Lietuvos
šaulių sąjungoje metu –
studentams geriausia patirtis.

12

Praėjusių metų rudenį atlikti praktiką Lietuvos šaulių sąjungoje pasinaudojo 4 paskutinio kurso studentai: du Lietuvos karo akademijos ketvirtojo kurso kariūnai – Bartas ir Jonas, Vilniaus universiteto Tarp-tautinių santykių ir politikos mokslų institute besimokantis Hubertas ir Skandinavijos šalių kultūrų ir kalbų programos Vytauto Didžiojo universiteto studentas Rokas.

Tiesa, visiems vaikinams Lietuvos šaulių sąjunga nebuvo naujai atrasta organizacija, tačiau galimybė pamatyti kasdienę jos „virtuvę“ kiekvienam iš jų buvo įdomi patir-tis. Trys iš jų užaugo organizacijoje – prie veiklų prisijungė dar būdami moksleiviais, dalyvavo jaunųjų šaulių būrelių veiklose, 4 pakopų ugdymo programoje Karininco A. Juozapavičiaus šaulių 1-ojoje, Vakarų (jūros) šaulių 3-iojoje ir Suvalkijos šaulių 4-ojoje rinktinėse. Atsiradus galimybei, Rokas pradėjo žinias ir įgūdžius tobu-linti Lietuvos krašto apsaugos savanorių pajėgose, Hubertas sėkmingai baigė jaunesniųjų karininkų vadų mokymus, Bartas – pabaigęs mokyklą pradėjo studijuoti Lietuvos karo akademijoje. Vis dėlto Jono istorija kitokia – prieš pradė-damas mokslus Karo akademijoje jis atliko tarnybą kaip krašto apsaugos savanoris, su Lietuvos šaulių sąjunga jis susidūrė 2023 metų vasarą, vykdydamas instruktoriaus pareigas tarptautinėje jaunimo stovykloje „Žalgiris 2023“.

KODĖL LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA?

Kiekvieno praktikanto požiūris ir praktikos poreikis skirtingas, dažnai nulemtas ne tik asmeninių norų ir poreikių, tačiau ir pačios aukštosios mokyklos, kuriose jie mokosi. Kaip pastebi ir praktikantai, praktikos vietos pasirinkimas būna vedamas smalsumu, bendro noro mokytis, o tik susidūrus su realiais darbais suprantama, kokia jų įvairovė organizacijoje ir kaip svarbu, kad kiekvienas darbuotojas dirbtų tinkamai, nes tik tuomet skirtingos pilietiškumo ir patriotiškumo funkcijos bus įgyvendina-mos tinkamai.

Apie organizacijos darbuotojų kompe-tencijų svarbą studentai kalbėjo pasako-dami, kaip jie prisidėjo prie jų praktikos metu įgytų įgūdžių, kaip specialistai savo įžvalgomis gelbėjo rašant ir baigiamuosius darbus. „Praktiką atlikau Suvalkijos šaulių 4-osios rinktinės štabe praėjusių metų lapkričio ir gruodžio mėnesiais. Mano praktiką kuravo rinktinės vadas Egidijus Papečkys, kuris nuoširdžiai rūpinosi, kad mano vykdomos užduotys būtų įdomios ir naudingos. Praktiką atlikti Lietuvos šaulių sąjungoje pasirinkau nedvejodamas jos darbuotojų kompetencijomis. Jie prisi-dėjo prie mano baigiamojo bakalau-ro darbo, suteikdami naudingų žinių, skatino dalyvauti organizacijos renginiuose, kurių metu sužinojau daugiau apie organizacijos vaidmens svarbą valstybės gynyboje“, – savo pasirinkimą komentavo Bartas.

Huberto pasirinkimą nulėmė jo patirtis ir pomėgiai, tiesiogiai susiję su organizacijos veikla ir tikslais. „Trijų mėnesių praktikos laikotarpis nėra trumpas, todėl norėjau šį laiką išnaudoti kiek įmanoma prasmin-giau. Ankstesnė šauliška ir karinė patirtis, universitete įgytos žinios bei domėjimasis nacionaline gynybos politika įprasmino šį pasirinkimą“, – sakė Hubertas. Jis praktiką atliko dviejuose struktūriniuose padali-niuose – Lietuvos šaulių sąjungos Pilietinio ugdymo skyriuje ir Vakarų (jūros) šaulių 3-iojoje rinktinėje. Pasak praktikanto, galimybė pamatyti ir dalyvauti viename Sąjungos štabo skyriaus ir rinktinės veikloje buvo įdomi ir prasminga, siekiant ne tik geriau pažinti organizaciją, bet ir suprasti veiklų planavimą, organizavimą bei jų įgyvendinimą.

Kariūnas Jonas savo pasirinkimą grindžia smalsumu: „Praktiką Lietuvos šaulių sąjun-goje pasirinkau, nes ją pasiūlė dėstyto-jai. Supratau, kad būtent čia galiu gauti naudingos informacijos savo baigiamajam darbui. Be to, labai norėjosi išmėginti kažką naujo, ko dar nesu bandęs. Praktika vyko Lietuvos šaulių sąjungos štabe. Jos metu teko susidurti ir susipažinti su visais štabo skyriais, tai padėjo geriau suprasti organi-zacijos funkcijas ir veiklą. Nors daugiausia laiko praleidau Saugumo ir operacijų pla-navimo skyriuje, apie visą štabo kolektyvą galiu atsiliepti tik teigiamai – draugiškas ir puikiai savo darbą išmanantis, kuris nuo pirmų susitikimų su manimi bendravo itin kolegiškai.“

Rokas turėjo galimybę susipažinti su kitu – Lietuvos šaulių sąjungos štabo Komuni-kacijos skyriumi. „Šaulių sąjungoje atlikti praktiką man pasiūlė draugė, tačiau tai ne vienintelė priežastis, kodėl pasirinkau būtent šią organizaciją. Ilgą laiką norėjau pamatyti štabo darbo specifiką bei savo gebėjimais pabandyti prisidėti prie orga-nizacijos stiprinimo įprasminant sukauptas savo žinias“, – kodėl paskutinio kurso praktikos vieta pasirinkta Lietuvos šaulių sąjunga, pasakojo Rokas.

ĮGYTOS ŽINIOS IR KOMPETENCIJOS

Praktikantai vienareikšmiškai sutarė dėl vieno – organizacija yra labai įvairialypė, marga, o kas svarbiausia – atvira akade-minei bendruomenei, todėl įvairių studijų kryptių studentai čia gali rasti tinkamas praktikos ir profesines galimybes. Taip kuriamos puikios sąlygos buvusiems jaunesiems šauliams palaikyti ryšį su padaliniais ir pažvelgti į organizaciją iš arčiau.

„Praktikos metu įgavau patirties, ypač dirbdamas su įvairiomis žmonių grupėmis, skirtingomis sąlygomis“, – džiaugėsi Bartas. Tiesioginis darbas su žmonėmis,

pasak praktikanto, jį visuomet domino, nes rezultatą gali matyti „čia ir dabar“, o besikeičiančios klausytojų emocijos mokymosi procesą pagyvina. Viena iš jo pagrindinių vykdytų užduočių praktikos metu – vesti teorinius ir praktinius mokymus būrelių vadovams, jaunesiems, komendantiniams bei vadovaujančias pareigas einantiems šauliams įvairiose kuopose ir mokyklų būreliuose. „Užduočių tikslas buvo pasidalyti patirtimi, supažin-dinti su naujomis karinio rengimo temomis ir padėti šauliams tobulinti jau esamus įgūdžius bei žinias. Per visą praktikos laiką maloniai stebino šaulių noras įgyti naujų žinių ir mokytis. Džiaugiuosi galimybe mokytis ir pats – dalyvauti konferencijoje „Lietuvos šaulių sąjungos vaidmuo valstybės gynybos metu“, tai buvo itin aktualus ir kokybiškas renginys, kurio metu išgirdau daug įdomios informacijos“, – apie praktikos metu atliktas užduotis ir organizacijos suteiktas tobulė-jimo galimybes pasakojo Bartas.

„Mažai tikėtina, kad kur kitur būčiau gavęs panašios patirties atlikdamas studijų praktiką nei Lietuvos šaulių sąjungoje, – paklaustas, kodėl pasirinko šią organizaciją, nedvejodamas atsako Hubertas ir tęsia toliau, – praktikos veikla dažnai persi-keldavo ir už štabo sienų – dalyvavimas konferencijose, pratybose poligone, įvairūs kursai skirtinguose Lietuvos miestuose“, – praktikos įvairiapusįškumą pabrėžė Hubertas. Prisiminęs trijų mėnesių praktikos laiką, jis džiaugėsi realiais savo darbais ir jų rezultatais. „Praktikos metu teko galimybė nuodugniau įsigilinti į organiza-cijos struktūrą, jos veiklą, atlikti analizes ir praktiškai prisidėti prie kursų organizavimo, metodinės medžiagos rengimo. Atliktos užduotys bei vadovų suteiktas grįžtamasis ryšys padėjo įgyti vertingos patirties, kuri neabejotinai pasitarnaus mano tolesnėje tiek šauliškoje, tiek profesinėje veikloje“, – neabejojo praktikantas.

Jono tikslas ateinant į Lietuvos šaulių sąjungą buvo pasinaudoti visomis praktikos metu siūlomomis galimybėmis ir jis tai puikiai padarė: „Nepraleidau progos aplankyti Kauno šaulių rinktinę, iš arčiau pamatyti, kaip vyksta tiesioginis darbas su šauliais. Pastebėjau tendenciją, kad Šaulių sąjungos nariai yra labai motyvuoti – jie savo noru ir be atlygio ruošiasi ir treniruojasi, kad krizės metu galėtų prisidėti tiek pagalba įvairioms institucijoms, tiek kariuomenei ginant valstybę.“

Rokui praktikos metu buvo iškelta užduotis – įvertinti galimybes, kaip būtų galima Lietuvos šaulių sąjungą populiarinti užsienyje. Jo atliktos analizės vertinimu Sąjungos galimybės bendradarbiauti su panašiomis organizacijomis Skandinavijos šalyse plačios, tereikia jomis pasinaudoti.

Rokas taip pat įnešė nemenką indėlį siekiant gerinti komunikaciją užsienyje pasitelkiant socialinius tinklus. „Praktika organizacijos štabe išties patiko ir nustebino. Jaučiausi komandos dalimi, priimtas ir girdimas, mano pasiūlymai buvo pastebėti. Sąlygos mokytis tinkamos, nebuvo sunku suderinti praktiką ir kitas veiklas. Ypač nustebino taiklios ir įdomios užduotys, atitinkančios mano studijų programos temos lauką“, – apie praktikos vadovo parinktas prasmingas užduotis kalbėjo Rokas.

PASINAUDOK GALIMYBE IR TU

Kiekvienas studentas pritarė, kad Lietuvos šaulių sąjunga yra sparčiai besiplečianti organizacija, atliekanti itin svarbų vaidmenį stiprinant Lietuvos nacionalinį saugumą, todėl praktika joje yra prasminga ne tik dėl studento įgyjamų kompetencijų, bet ir todėl, kad kiekvienas motyvuotas prakti-kantas gali prisidėti stiprindamas organiza-ciją, o kartu ir šalies saugumą. „Save puikiai realizuoti čia gali buvę jaunieji šauliai, šau-liai arba tarnybos stažą turintys studentai. Kodėl? Jų žinios padėtų lengviau susivokti organizacijos veiklos lauke, padėtų atlikti užduotis, kurios turėtų realios naudos, be to, jei žinai savo tikslą ir kodėl tai darai, praktiką atlikti lengviau“, – įsitikinęs Bartas.

Hubertas siunčia linkėjimus jaunajai „Trimito“ skaitytojų kartai ir nedaugžodžia-u-damas perduoda savo raginimą: „Praktika šioje organizacijoje buvo įtraukianti, įdomi ir kupina naujų patirčių. Tiems, kas yra įpratę skaityti, domėtis ir dėvėti šaulio uniformą, tai būtų tinkama vieta.“

„Rekomenduočiau dėl keleto punktų: kolektyvas geras. Buvo įdomu pažinti tiek štabo skyrių, tiek pačių šaulių užduotis. Supratau, kad šauliai organizuoja ir kon-ferencijas, ir karinio rengimo pratybas, o visas veiksmas vyksta nuolatos – nesvarbu, tai savaitgalis ar darbo dienos vakaras.“ Jonas taip pat prasarė, kad pastarieji dažnėjantys susidūrimai su organizacija ir ši praktika privertė jį nuoširdžiai pagalvoti apie galimybę prisijungti prie šaulių. Ilga-metis organizacijos narys Rokas praktikanto kėdėje siūlo pasėdėti norintiems visapu-siškai augti kartu su organizacija: „Tai vieta, kurioje susipina daugybė sričių, čia būsimi specialistai galėtų semtis žinių ir patirties iš motyvuoto ir atsidavusio kolektyvo.“

Lietuvos šaulių sąjunga nuolatos siekia būti atvira ir lanksti jaunajai akademinei bendruomenei. Svarbu atliepti studentų lūkesčius ir skatinti juos ne tik „užsidėti pliusą“ formaliai atlikus praktiką, tačiau padėti suprasti ir pajauti savo laiko ir darbo naudą, atliktų užduočių įvertinimą. Juk šioje organizacijoje svarbus ir vertina-mas kiekvienas. x

KANOPOS, ILTYS IR GELUONIS. 10 GYVŪNŲ KARIUOMENĖJE

TEKSTAS: Greta Mazurkevičienė

NUOTRAUKOS: Vytauto Didžiojo karo muziejus

„Trimito“ skaitytojams pristatoma rubrika apie gyvūnus kariuomenėje. Labiau apie gyvūnus kariuomenėje galite susipažinti Vytauto Didžiojo karo muziejaus parengtoje kilnojamojoje parodoje „Kanopos, iltys ir geluonis. 10 gyvūnų kariuomenėje“.

1

13

Gyvūnai kartu su žmogumi gyvena jau daugiau nei 15 tūkstančių metų. Žmogaus ir jo prijaikintų gyvūnų gyvenimai susipynę. Šie ne tik tapo mielais augintiniais, bet ir nepakeičiamais pagalbininkais daugelyje žmogaus gyvenimo sričių – medžioklėje, žemdirbystėje, taip pat ir mūšio lauke. Karo lauke šunys ir žirgai laikomi dažniausiai pasitaikančiais pagalbininkais, tačiau laikui bėgant net ir šikšnosparniai bei jūrų liūtai su delfinais išmoko „kovoti“. Nors pasikeitė kariavimo technologijos, ir šiandien kariai į pagalbą kviečia gyvūnus. Šį kartą supažindinsime su šunų, žirgų ir pašto balandžių panaudojimu karo veiksmuose.

ŠUNYS – IŠTIKIMIAUSI GYVŪNAI KARE

ieną pirmųjų žmogus prijaikino šunį, todėl tikėtina, kad jis pirmasis stojo į kovą greta žmogaus dar 6 tūkstančiai metų prieš mūsų erą. Šuo pagelbsti žmogui įvairiose srityse: sargyboje, žvalgyboje, sekant priešą, šuo gali nunešti ir nemažą krovinį, kuris karo metu gali būti labai reikalingas.

Vieni pirmųjų šunis karo veiksmams panaudojo romėnai, į mūšius siuntę šiuolaikinių Neapolio mastinų protėvius. Jų įkandimas esą buvo stipresnis nei liūto ir jiems būdavo suteikiami net kariniai laipsniai! Dažnai į mūšį pirmi stodavo ištisi būriai šunų ir tik po jų į kovą eidavo žmonės. Ispanijos užkariautojai XVI amžiuje Pietų Amerikoje naudojo mastifus ir kurtus, kurie dažnai būdavo su šarvais ir apykaklėmis. Tokie šunys įbaugindavo vietinius gyventojus. Kristupas Kolumbas yra rašęs, kad kovoje su indėnais vienas šuo atstojo 10 karių. Dauguma Europos tautų iki pat viduramžių, spręsdamos karinius konfliktus, naudojosi šunimis. Ypač daug pareigų šunys turėjo Pirmajame pasauliniame kare. Manoma, kad šiame kare galėjo tarnauti daugiau nei 16 milijonų šunų.

ŠUNYS LIETUVOJE

Tarpukario Lietuvos kariuomenėje šunys, daugiausia vokiečių aviganiai, nešdavo pranešimus arba mažus paketus, tiesė telefono kabelius, ieškojo sužeistųjų ir ėjo sargybą. Siekiant apsaugoti šunis nuo dujų – jiems taip pat kaip ir kariams buvo siuvamos dujokaukės. Vieną jų galite pamatyti Vytauto Didžiojo karo muziejuje.

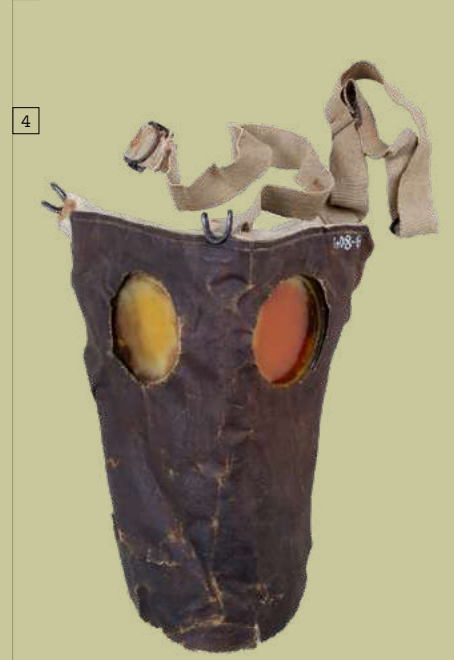
Ir dabar Lietuvos kariuomenėje šunys yra pagalbininkai ir bendražygiai. Šiuo metu Lietuvos kariuomenėje dažniausiai naudojami belgų aviganiai ir labradorai. Jie atlieka pasiuntinio, pėdsekio, žvalgo ar sargybinio šuns funkcijas, apmokomi užuosti sprogmenis ir narkotikus, neretai vilki ir neperšaukamas liemenes. Specialių operacijų pajėgų šunys yra dalyvavę ir kovinėse misijose Afganistane. »

2

3

4

1. Lietuvos kariuomenės ryšių bataliono šunys Gaižiūnų poligone 1937 m. VDKM, Fotografijų rinkinys

2. Lietuvos kariuomenės Ryšių bataliono kariai su įrenginiais (lauko telefonais), transporto priemonėmis (dviračiais, motociklais), šunimis ryšininkais ir pašto karveliais kareivinių teritorijoje. 1938 m.VDKM, Fotografijų rinkinys

3. Pulkininko Juozo Vitkaus inžinerijos bataliono Sprogmenų neutralizavimo kuopos kinologas srž. Darius Mirijauskas su belgų aviganiu Bornu pratybų metu. Fotografas srž. Mantautas Patašius

4. Dujokaukė šuniui. XX a. 2–4 deš. VDKM, Ginklų rinkinys

5

ŽIRGAI – NEPAMAINOMI PAGALBININKAI

Prieš tūkstančius metų žmonės arklus pakinkė, kad galėtų įveikti didelį atstumą ir gabenti sunkius krovinius. Dėl didžiulės ištvermės ir jėgos arkliai tapo vertingais pagalbininkais kariuomenėms ir tolimų karinių išvykų bendražygiams. Žirgai buvo skirti joti ir naudojami kavalerijoje, arkliai pernešdavo krovinius.

Senovės Egipto ir Kinijos kariai žirgus kinkė į vežimus, ant kurių stovėdami kovojo. Vėliau, išradus balną ir balnakilpes, apsišarvavę raiti kariai galėjo sutriuškinti tvirtus pėstininkų būrius. Efektyvus žirgų panaudojimas mūšio lauke dažnai nulemdavo vienos ar kitos civilizacijos pabaigą. Nuo seniausių laikų raitoji kariuomenė, dar vadinama kavalerija, buvo pagrindinė smogiamoji jėga.

Kartaginos karvedžio Hanibalo kariuomenę sudarė per 15 tūkstančių žirgų, o tolimiausių ir greičiausių istorijoje raitelių karo žygį XII amžiaus pradžioje atliko mongolų imperijos įkūrėjo Čingischano kariuomenė, kuri su 30 tūkstančių raitelių ir du tris kartus

daugiau žirgų per dvejus metus nukeliavo 10 tūkstančių kilometrų, per parą kai kada įveikdami iki 150 kilometrų!

Vieni garsiausių karo žirgų buvo Aleksandro Makedoniečio žirgas Bucefalas, kurio vardu buvo pavadintas net miestas, ir Prancūzijos imperatoriaus Napoleono žirgas Marengo, lydėjęs jį svarbiausių karinių žygių metu ir net aštuonis kartus sužeistas.

Žirgai buvo nepamainomi pagalbininkai ir XX amžiaus karuose, jų indėlis apėmė gyvybiškai svarbias sritis: atsargų, amunicijos, artilerijos ir net sužeistųjų gabenimą. Vien Didžioji Britanija Pirmajame pasauliniame kare prarado daugiau nei 480 tūkstančių žirgų ir arklių. Manoma, kad iš viso Antrajame pasauliniame kare dalyvavo daugiau nei 20 milijonų žirgų ir arklių.

ŽIRGAI LIETUVOJE

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) laikais žirgas buvo kario ir medžiotojo pagalbininkas. Yra žinoma, kad Lietuvos didieji kunigaikščiai Kęstutis ir Algirdas po mirties buvo sudeginti kartu su savo žir-

gais. LDK istorijoje išskirtinę vietą užėmė husarai – raiti, šarvuoti kariai, ginkluoti ilgomis ietimis ir pasipuošę leopardo ar lūšies kailiais bei gulbių plunksnų sparnais, buvo ta jėga, kuri atnešė Abiejų Tautų Respublikai daug pergalių.

Tarpukario Lietuvos kariuomenėje kavalerija buvo viena svarbiausių jos dalių. 1919–1920 metais Lietuvos kavalerijoje tarnavo per 1 300 žirgų, o 1938 metais buvo jau per 2 400 žirgų, kurių kiekvienas turėjo savo vardą. Žirgai buvo naudojami lengvojoje kavalerijoje (daugiausia trakėnai), gurguolėse traukdavo vežimus ir sunkiuosius pabūklus. Žirgus buvo brangu išlaikyti, kavalerijos žirgui parengti reikėjo mažiausiai pusmečio, o vieno žirgo Lietuvos kariuomenėje šėrimas kainavo dvigubai daugiau negu kareivio maitinimas. Kavaleristai buvo auklėjami taip, kad grįžę iš pratybų pirma pasirūpintų savo žirgu, o tik tada savimi.

Istoriškai svarbus yra Antano Juozapavičiaus, pirmojo Lietuvos kariuomenės karininko, žuvusio už Lietuvos nepriklausomybę, žirgas, kuriuo įdomas ir žuvo ant Alytaus tilto. »

6

9

7

Žirgo malda.

Kareivi! Tu esi mano viešpats, o aš tarnas tavo.

1. Mylek mane – ir tu nori būti kitų mylimas.

2. Pavalgydink mane visuomet tomis pažėmis valandomis. – aš ne darbu tik bažo bijau, kaip ir tu.

3. Nekeik, nemušk manęs, nespardyk kojomis, nes ir aš jaučiu, kaip ir tu.

4. Kuomet parodysiu norą stopti, sunkios naštos nevežti, duok man kiek poilsio, nes poilsio ieškai ir tu.

5. Kuomet slubuosiu, apžiūrėk mano kojas – gal pasaga nelvarchoj, gal akmenėlis kunopoje įstiveręs, aš tik nekalbu, tai negaliu pasiskųsti, kaip tu.

6. Šaltą žiemą apdenk mane, ir aš šalčio bijau, kaip ir tu.

7. Vasaros laike išmaudyk mane, o šiaip šukuok, valyk dulkes, laikyk mane švaroje: – aš mėgstu švarą, kaip ir tu.

8. Kai aš nuvargsiu, paglostyk mane, pakalbink, paguodos ieškai ir tu.

9. Į keltą vykdamas, apžiūrėk mane, sutvarkyk viską, jei esu pakinkytas, tai ar nėsmaugia man kaklo, ar viršiai negraužia man šonų, pažvelk ir branktus, kad nedaužytų kojų, pažiūrėk; patogumas ir tau juk patinka.

10. Ištroškusi mane pagirdyk tyru vandenėliu. Tuomet mylėsiu tave, klausysiu ir gindamas tave nuo priešų, gal pirmas aš paguldysiu savo galvėlę.

Kn. B.

8

5. VDKM, Fotografijų rinkinys

6. Lietuvos kariuomenės husaras ant žirgo įveikia kliūtį pratybų metu. XX a. 3 deš. VDKM, Fotografijų rinkinys

7. Žirgo malda, „Karys“, 1926 m., Nr. 13, p. 113

8. Dujokaukė žirgui. XX a. 2–4 deš. VDKM, Ginklų rinkinys.

9. Lietuvos kariuomenės kariai kausto žirgą, XX a. 4 deš. VDKM, Fotografijų rinkinys

10

KARVELIAI IR ORO PAŠTAS

Karo metu karveliai būdavo didvyriški paštininkai. Vokietija pirmoji [1874 metais] įkūrė kariuomenės pašto karvelių paštą ir visose tvirtovėse įsteigė karvelides. Vėliau pašto karvelius įsigijo Prancūzijos ir kitų Europos šalių kariuomenės. Šie paukščiai ypač buvo naudojami Pirmojo pasaulinio karo metais, vien sąjungininkų pajėgose „paštininkais“ dirbo apie 200 tūkstančių balandžių! Karveliai lengvai priprato gyventi apkasuose ir greitai išmoko rasti kelią į savo pusiau požemines karvelides.

Pirmojo pasaulinio karo metais JAV kariuomenės ryšių pajėgose „tarnavo“ maža balandė *Cher Ami* (Brangi draugė), kurios karo metu nuskraidinta žinutė padėjo nuo apšaudymo išgelbėti beveik 200 vyrų. Pašto balandė buvo sunkiai sužeista, ji liko viena akimi akla, neteko kojos. Kariuomenės medikai paukščiui iš medžio pagamino mažytį protezą. Už nuopelnus paukštė buvo apdovanota net Karo kryžiaus ordinu!

Karo karveliai naudoti ir Antrojo pasaulinio karo metu – Didžioji Britanija panaudojo apie 250 tūkstančių pašto karvelių. Vienas žymiausių – *Commando*, kuris per savo „karjerą“ atliko apie 90 sėkmingų skrydžių. *Commando* buvo apdovanotas Dikino medaliu, kuriuo pagerbiama gyvūnų tarnyba Antrajame pasauliniame kare. Medalis 1943–1949 metais buvo įteiktas 54 kartus – 32 karveliams, 18 šunų, 3 arkliams ir 1 katei.

Vokiečiai ieškojo būdų, kaip sutrukdyti tokiai bendrystei, todėl pasitelkė sakalus, kurie turėjo gaudyti karvelius. Vystantis technologijoms pašto karvelių poreikis kariuomenėje pranyko. Paukščiai buvo parduoti aukcionuose, o 1957 metais tarnybą JAV kariuomenėje baigė paskutinis pašto karvelis.

PAŠTO KARVELIAI LIETUVOJE

Tarpukario Lietuvos kariuomenėje pirmasis karvelynas buvo įsteigtas 1923-iaisiais, po kelerių metų jame buvo apie 70 karvelių.

Tuo laiku pašto karveliai buvo gana svarbi ryšio priemonė, todėl daugelyje šalių, taip pat ir Lietuvoje, jų laikymas buvo reglamentuotas įstatymais. 4-ajame dešimtmetyje Kaune veikė Centrinis kariuomenės karvelynas, be kurio, dar 8 miestuose veikė vietiniai karvelynai. Kiekviename kariniame pulke buvo įrengtos karvelidės, o karveliai žieduojami žiedais su Vyčiu ir žymimi ženklais su savininko adresu arba įvairiais šūkiais, pavyzdžiui, „Gerasis drauge, duok man laisvę!“, „Pagirdyk, palesink ir paleisk mane!“.

1940 metais Lietuvos kariuomenės Ryšių batalione buvo 21 karvelynas, kur buvo per 1 100 karvelių. Vokiečių nuomone, karveliai – nelegali ryšio priemonė, todėl užimtose šalyse, taip pat ir Lietuvoje, buvo draudžiama laikyti karvelius, jie buvo konfiskuojami.

Daugiau apie gyvūnų pagalbą kariams išgirsite kitame „Trimito“ numeryje. x

11

12

+ Pirmojo pasaulinio karo metais JAV kariuomenės ryšių pajėgose „tarnavo“ maža balandė *Cher Ami* (Brangi draugė), kurios karo metu nuskraidinta žinutė padėjo nuo apšaudymo išgelbėti beveik 200 vyrų.

10. Septintojo pėstininkų pulko karvelynas. Klaipėda, 1926 m. VDKM, Fotografijų rinkinys
11. Septintojo pėstininkų pulko pašto karveliai kareivinių teritorijoje. Klaipėda, 1925 m. VDKM, Fotografijų rinkinys
12. Dikino medalis teikiamas už drąsą gyvūnams Antrajame pasauliniame kare. Juo buvo apdovanoti 32 pašto karveliai.

KOVAS

Kovo 3 d.	Kovo 15 d.
1861 metais Lietuvoje buvo panaikinta baudžiava	1909 metais gimė ketvirtasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Jonas Žemaitis-Vytautas. 1954 metų lapkričio 26 d. sušaudytas Maskvoje, Butyrkų kalėjime
Kovo 4 d.	Kovo 16 d.
Lietuvos globėjo šv. Kazimiero diena	Knygnešio diena
Kovo 5 d.	Kovo 17 d.
1929 metais Kaune mirė Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjas, ideologas ir pirmasis viršininkas Vladas Putvinskis. Palaidotas Kelmės kapinėse	1794 metais prasidėjo gen. Tado Kosciuškos vadovaujamas sukilimas prieš Rusijos carinę okupaciją
Kovo 7 d.	Kovo 23 d.
1954 metais Čikagoje atkurta Lietuvos šaulių sąjunga tremtyje	1609 metais Salacgrivos mūšyje lietuviai, vadovaujami didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus, sumušė švedus ir laimėjo pirmąjį jūrų mūšį
Kovo 9 d.	1939 metais Vokietija okupavo Klaipėdos kraštą
Lietuvos vardo diena. 1009 metais Kvedlinburgo analuose pirmą kartą paminėtas Lietuvos [Litauē] vardas	Kovo 24 d.
Kovo 11 d.	Verbų sekmadienis
Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena	Kovo 27 d.
Kovo 12 d.	1919 metais Lietuvos kariai išvijo bolševikus iš Panevėžio
1974 metais prasidėjo Tado Kosciuškos vadovaujamas sukilimas Lenkijoje ir Lietuvoje	Kovo 29 d.
1919 metais Kaune įsteigta karo aviacijos mokykla	1919 metais Joniškio partizanai išvijo bolševikus iš Biržų ir Vabalinko
Kovo 14 d.	2004 metais Lietuva tapo NATO nare.
1919 metais Lietuvos kariuomenės kariai, remiami saksų savanorių, sumušė ir išvijo bolševikus iš Baisogalos ir Šeduvos	Kovo 31 d.
	Šv. Velykos

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI!

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

PRASMINGA IR GERBIAMA
PROFESIJA

2 BAKALAURO STUDIJŲ
PROGRAMOS

STIPENDIJA IR KARIŲ
SOCIALINĖS GARANTIJOS

ŠIUOLAIKINĖS GYVENIMO
SĄLYGOS

100 % VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJOS

VADO PAREIGOS

KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖS
VIENETUOSE, NATO
ŠTABUOSE

WWW.LKA.LT

+370 682 31 072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

@karoakademija

@lietuvos_karo_akademija

lietuvos karo akademija

PRENUMERUOK IR SKAITYK 2024

Prenumerata metams – 20 eurų
Prenumerata pusmečiui – 10 eurų

www.prenumerata.lt